

KREDİ RİSKİ AZALTIM TEKNİKLERİNE İLİŞKİN TEBLİĞ TASLAĞI

BİRİNCİ KISIM **Başlangıç Hükümleri**

BİRİNCİ BÖLÜM **Amaç ve Kapsam, Dayanak ve Tanımlar**

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Tebliğin amacı, bankaların, Standart Yaklaşım kapsamında temel kredi riskine esas tutar ve Temel İDD Yaklaşımı kapsamında temel kredi riskine esas tutar ve beklenen kayıp hesaplanmasında kullanacakları kredi riski azaltım tekniklerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Tebliğ, ** tarihli ve *** sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3- (1) Bu Tebliğde geçen;

- a) Alım satım hesapları: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan alım satım hesaplarını,
- b) Banka: Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan bankaları,
- c) Bankacılık hesapları: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan bankacılık hesaplarını,
- ç) Beklenen kayıp: Bir yıllık dönemde, alacağın değerinin azalması veya karşı tarafın muhtemel temerrüdü nedeniyle kaybedilmesi beklenen tutarın alacağın temerrüt anındaki bakiyesine oranını,
- d) Birincil alacaklar: Borçlunun/ihraççının varlıkları veya gelirleri üzerinde herhangi bir alacaktan önce hak doğuran alacakları,
- e) Değerleme kuruluşu: 12/01/2017 tarihli ve 29946 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bankaların Değerleme Hizmeti Almaları ve Bankalara Değerleme Hizmeti Verecek Kuruluşların Yetkilendirilmesi ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan değerleme kuruluşunu,
- f) Dilim: Bir veya daha fazla riskle bağlantılı olan kredi riskinin sözleşmeyle belirlenen ve ilgili kesimdeki bir pozisyonun, diğer kesimlerin her birinde bulunan aynı tutardaki bir pozisyondan, üçüncü taraflarca sağlanan kredi korumaları dikkate alınmadığında daha fazla ya da daha az bir kredi zararı riski taşıdığı kesimini,
- g) Emtia: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan emtiayı,
- ğ) Fonlanmamış kredi koruması: Karşı tarafın temerrüde düşmesi ya da karşı tarafla ilgili önceden belirlenmiş başka ödeme şartının belirlenmesi durumunda üçüncü bir tarafın belirli bir tutarı ödemeyi taahhüt etmesinden kaynaklanan kredi riski azaltım tekniğini,
- h) Fonlanmış kredi koruması: Karşı tarafın temerrüde düşmesi ya da karşı tarafla ilgili önceden belirlenmiş başka bir ödeme gücünün gerçekleşmesi durumunda bankanın, maruz kalınan risk tutarı ile karşı tarafın bankadan alacaklı olduğu tutar arasındaki farkı giderme, bu farkın transfer edilmesini veya ödenmesini isteme, bu fark için belirli aktif kalemleri veya nakdi

alıkoyma, maruz kalınan risk tutarını bu fark tutarı kadar düşürme ya da riski bu farkla değiştirme hakkına sahip olmasından kaynaklanan kredi riski azaltım tekniğini,

ı) Elde tutma süresi: Yapılan işleme ilişkin risk tutarı veya teminat değerlerinin değişmesinin mümkün olduğu günlük elde tutma süresini,

i) İkincil alacaklar: Birincil alacak olmayan alacakları,

j) Kanun: 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununu,

k) Kolektif yatırım kuruluşları (KYK): Sermaye Piyasası Kanununa ilişkin alt düzenlemelerde belirtilen yatırım ortaklığı ve yatırım fonları ile muadil yabancı ülke düzenlemeleri uyarınca kolektif yatırım kuruluşu olarak kabul edilen kuruluşu,

l) Koruma alıcısı: Referans varlıktan kaynaklanan kredi riskini bir kredi türeviyle kısmen ya da tamamen üçüncü kişilere aktaran tarafı,

m) Koruma satıcısı: Referans varlıktan kaynaklanan kredi riskini bir kredi türeviyle kısmen ya da tamamen üstlenen tarafı,

n) Koruma tutarı: Kredi türevi sözleşmesi ile belirlenen ve ödeme şartının gerçekleşmesi durumunda koruma satıcısının koruma alıcısına ödemek zorunda kalacağı tutarı,

o) Kredi derecelendirme kuruluşu (KDK): Derecelendirme Kuruluşlarının Yetkilendirilmesine ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik kapsamında Kurulca yetkilendirilen veya doğrudan tanınan derecelendirme kuruluşunu,

ö) Kredi riski azaltımı: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan kredi riski azaltımını,

p) Kredi temerrüt swabı: Koruma satıcısının, koruma alıcısının ödeyeceği belli bir bedel karşılığında referans varlıktan kaynaklanan kredi riskini kısmen ya da tamamen üstlendiği ve ödeme şartının gerçekleşmesi durumunda koruma alıcısına koruma tutarını ödemeyi taahhüt ettiği sözleşmeleri,

r) Kredi türevi: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan kredi türevini,

s) Krediye bağlı tahvil: Koruma satıcısının, koruma alıcısının ihraç ettiği ve geri ödemeleri bir referans varlığın performansına bağlı olan tahvillerini nakit karşılığında alarak, referans varlıktan doğan kredi riskini kısmen ya da tamamen üstlenmesini sağlayan sözleşmeleri,

ş) Kurul: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,

t) Kurum: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,

u) Marj sözleşmesi: İşlemin bir tarafının üstlendiği riskin önceden belirlenmiş bir seviyeyi aşması halinde, söz konusu tarafa işlemin diğer tarafından değişim teminatı isteme hakkı veren ve yasal geçerliliği bulunan sözleşmeyi,

ü) Menkul kıymet finansman işlemleri: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan menkul kıymet finansman işlemlerini,

v) Merkezi yönetim: Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kamu tüzel kişiliği altında yer alan ve ayrı tüzel kişiliği olmayan kuruluşlar ile bu kuruluşların muadili yurt dışı kuruluşlarını,

y) Özel netleştirme sözleşmesi: Menkul kıymet finansman işlemlerini kapsayan çerçeve netleştirme sözleşmelerini,

z) Referans varlık: Kredi türevlerinde, nakit teslimatta ödenecek tutarı belirlemek için kullanılacak veya fiziki teslimatta teslim edilecek varlığı,

aa) Standart Yaklaşım: Standart Yaklaşım Tebliği uyarınca risk sınıfı veya alt risk sınıflarına ilişkin risk tutarlarının ve risk ağırlıklarının belirlendiği temel kredi riskine esas tutar hesaplama yaklaşımını,

bb) Standart Yaklaşım Tebliği: ** tarih ve ** sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliği,

cc) Temel İDD Yaklaşımı: ** tarihli ve ** sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Temel Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliği uyarınca ilgili risk sınıfı veya alt risk sınıfında TO'nun içsel olarak hesaplandığı, THK ve kredi dönüşüm oranı değerlerinin Kurum tarafından belirlendiği içsel derecelendirmeye dayalı temel kredi riskine esas tutar hesaplama yaklaşımını,

çç) Temerrüt halinde kayıp (THK): Karşı tarafın temerrüdünden kaynaklanan kaybın, temerrüt anındaki bakiyeye oranını,

dd) Temerrüt olasılığı (TO): Karşı tarafın bir yıllık süre içerisinde temerrüde düşme olasılığını,

ee) Teşkilatlanmış borsalar: Düzenli olarak faaliyet gösteren, faaliyetlerine, üyeliğe ve işlem görecektir sözleşmelere ilişkin usul ve esaslar kurulduğu ülkenin yetkili otoriteleri tarafından belirlenmiş veya onaylanmış, takas mekanizması uyarınca işlem gören türev finansal araç sözleşmeleri için yetkili otoriteler tarafından belirlenmiş günlük teminat tamamlama yükümlülüğü bulunan borsaları,

ff) Toplam getiri swabı: Koruma satıcısının, koruma alıcısının referans varlığın yaratacağı bütün nakit akımlarını ve referans varlığın gerçeğe uygun değerinde meydana gelecek artışları aktarması koşuluyla, koruma alıcısına sözleşmenin geçerli olduğu süre boyunca belli bir bedeli ödemeyi ve referans varlığın gerçeğe uygun değerinde meydana gelecek azalışları karşılamayı taahhüt ettiği sözleşmeleri,

gg) Volatilite: Finansal varlıkların fiyat veya oranındaki dalgalanmaların büyüklük ve sıklık derecesinin ölçüsünü,

ğğ) Yönetmelik: ** tarihli ve ** sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliği, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kredi Riski Azaltım Teknikleri

Kredi riski azaltımının dikkate alınması

MADDE 4- (1) Bankalar, Standart Yaklaşım kapsamında temel kredi riskine esas tutarın ve Temel İDD Yaklaşımı kapsamında temel kredi riskine esas tutarın ve beklenen kaybın hesaplanmasında, bu Tebliğ hükümlerine uygun olarak kredi riski azaltımını dikkate alabilir. Bankaların, kredi riski azaltımı kullanmaları sonucunda ortaya çıkabilecek hukuki ve operasyonel riskler ile likidite ve piyasa riskleri gibi maruz kalabileceği artık risklerin yönetilmesini teminen stratejilere, ilgili kredinin değerlendirilmesine, değerlemeye, sistemlere, kredi korumasının başarısız olması veya etkinliğinin azalmasına ilişkin risklerin kontrolü ve kredi riski azaltımından kaynaklı konsantrasyon riskinin yönetimi de dahil olmak üzere izleme ve kontrol prosedürlerine ve süreçlerine sahip olmaları gerekir.

(2) Bankaların, teminatların zamanında nakde dönüştürülmesini sağlamak amacıyla karşı tarafın temerrüdünün ortaya konulabilmesini, teminatlarının nakde dönüştürülebilmesi için gerekli hukuki şartların oluştuğundan emin olunmasını ve işlemlerin gecikmeksizin başlayabilmesini teminen açık ve etkin süreç ve prosedürlere sahip olmaları gerekir.

(3) Kurum, yapacağı denetimlerde söz konusu süreç ve prosedürlerin yeterliliğini değerlendirerek, gerekli görmesi halinde denetime tabi kuruluşun bazı kredi riski azaltım tekniklerini kullanımını bu Tebliğ kapsamında sınırlandırabilir. Kurumun finansal tablolara ve risk yönetimine ilişkin kamuya yapılması zorunlu olan açıklamalara ilişkin eksiklik görmesi halinde, bankaca kredi riski azaltım tekniklerinin dikkate alınmasına izin verilmez.

(4) KDK tarafından ihraca özgü bir derecelendirme yapılırken kredi riski azaltım unsurunun dikkate alınmış olması durumunda, bu ihraca ilişkin sermaye yükümlülüğünün belirlenmesinde söz konusu kredi riski azaltım unsuru tekrar dikkate alınmaz.

Fonlanmış ve fonlanmamış kredi korumasının kabulü

MADDE 5- (1) Kullanılan kredi koruması yöntemlerine ve bu yöntemlere ilişkin politika ve prosedürlere uygun olarak yapılacak kredi riski azaltım sözleşmeleri ilgili tarafların yerleşik olduğu ülkelerde hukuken bağlayıcı ve uygulanabilir nitelikte olmalıdır.

(2) Bankalar, kredi korumasının etkinliğinin sağlanması ve korumaya ilişkin risklerin dikkate alınması amacıyla gerekli tüm tedbirleri alır.

(3) Fonlanmış kredi korumasında sadece İkinci Kısım, Birinci Bölümde belirtilen araçlar ile Dördüncü Kısım, Birinci Bölümde belirtilen krediye bağlı tahviller aracılığıyla sağlanan korumalar dikkate alınabilir.

(4) Fonlanmış kredi korumasının dikkate alınabilmesi için banka, borçlunun veya duruma göre yedieminin iflas etmesi, temerrüde düşmesi, ya da sözleşme ile belirlenen başka bir ödeme şartının gerçekleşmesi halinde, koruma sağlayan varlıkları zamanında nakde dönüştürme ya da alıkoyma hakkına sahip olmalıdır. Kredi borçlusunun kredi kalitesi ile koruma sağlayan varlıkların değeri arasında veya kredi riski azaltımı ile birlikte artış yaşanabilecek artık riskler arasında önemli ölçüde pozitif korelasyon bulunmamalıdır.

(5) Fonlanmamış kredi korumasının dikkate alınması için sözleşme şartlarının ilgili tarafların yerleşik olduğu ülkelerde kanunen bağlayıcı ve ifa edilebilir olması gereklidir. Sadece İkinci Kısım, İkinci Bölümde sayılan koruma sağlayıcılardan sağlanan garantiler ve İkinci Kısım, Üçüncü Bölümde sayılan kredi temerrüt swabı ile toplam getiri swabı işlemleri aracılığıyla bunlardan sağlanan korumalar dikkate alınabilir. Kredi borçlusunun kredi kalitesi ile fonlanmamış kredi korumasını sağlayan tarafın kredi kalitesi arasında veya kredi riski azaltımı ile birlikte artış yaşanabilecek artık riskler arasında önemli ölçüde pozitif korelasyon bulunmamalıdır.

(6) Bankaların kredi korumalarını dikkate alabilmeleri için Üçüncü Kısımda belirtilen asgari şartları sağlamaları gerekmektedir.

Kredi riski azaltım tekniklerinin kullanımı

MADDE 6- (1) Kredi riski azaltım teknikleri kullanılan bir alacağın temel kredi riskine esas tutarı ve beklenen kayıp tutarı, bu tekniklerin kullanılmadığı aynı nitelikteki bir alacağinkinden yüksek olamaz.

(2) Temel kredi riskine esas tutar hesaplamalarına yansıtılmış olan kredi korumaları, bu Tebliğ kapsamında tekrar dikkate alınmaz.

(3) Menkul kıymet finansman işlemleri uyarınca devralınan, ödünç alınan veya teslim alınan nakit, menkul kıymet veya diğer finansal araçlar, fonlanmış kredi koruması araçlarına ilişkin asgari şartları taşımaları halinde teminat olarak dikkate alınabilir.

(4) Standart Yaklaşım kapsamında bir alacak için birden fazla türde kredi koruması sağlanması durumunda ilgili alacak her bir koruma türüyle korunan kısımlara ayrılır ve her bir kısma ilişkin temel kredi riskine esas tutar kendisine ait koruma türü dikkate alınarak bu Tebliğ ve Standart Yaklaşım Tebliği hükümlerine uygun olarak ayrı ayrı hesaplanır.

(5) Standart Yaklaşım kapsamında bir tarafça sağlanan kredi korumalarının farklı vadelerinin bulunması halinde, dördüncü fıkrada açıklanan yaklaşım uygulanır.

İKİNCİ KISIM

Kredi Riski Azaltım Tekniklerinde Kullanılabilecek Kredi Koruma Araçları ile Koruma Sağlayıcılar ve Kredi Türevleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Kredi Riski Azaltım Tekniklerinde Kullanılabilecek Fonlanmış Kredi Koruması Araçları

Bilanço içi netleştirme

MADDE 7- (1) Banka ve işlemin karşı tarafının karşılıklı alacaklarının bilanço içi netleştirilmesi, fonlanmış kredi koruması olarak dikkate alınabilir. Dikkate alma, 8 inci madde hükümlerine aykırılık teşkil etmemesi kaydıyla, banka ve işlemin karşı tarafı arasındaki karşılıklı hesap bakiyeleriyle sınırlıdır. Netleştirme sözleşmeleri kapsamında, risk ağırlıklı tutar ve/veya beklenen kayıp tutarı hesaplanırken sadece kredi ve mevduat hesapları dikkate alınabilir.

Özel netleştirme sözleşmeleri

MADDE 8- (1) Kredi riski azaltımında Dördüncü Kısım, Üçüncü Bölümde açıklanan kapsamlı finansal teminat yöntemini kullanan bankalar, menkul kıymet finansman işlemleri ve/veya bankaya günlük olarak ilave teminat alma hakkı veren diğer işlemleri kapsayan iki taraflı netleştirme sözleşmelerini dikkate alabilir. Bu sözleşmeler uyarınca alınan teminatın ve ödünç alınan menkul kıymetlerin veya diğer finansal araçların dikkate alınabilmesi için, 9 uncu ve 10 uncu maddelerde belirtilen teminatla ilgili dikkate alınma koşullarına uygun olmaları gerekir.

Basit Finansal Teminat Yönteminde dikkate alınabilecek finansal teminatlar

MADDE 9- (1) Aşağıda belirtilen finansal kalemler teminat olarak dikkate alınabilir:

- a) Krediyi kullandıran banka nezdindeki mevduat ya da nakit benzeri kıymetler.
- b) Merkezi yönetimler veya merkez bankalarınca ihraç edilen, bir KDK tarafından derecelendirilmiş ve Standart Yaklaşım Tebliği kapsamında kredi kalitesi kademesi dört ya da daha üstü olan borçlanma araçları.
- c) Uluslararası Ödemeler Bankası, Uluslararası Para Fonu, Avrupa Merkez Bankası, Avrupa Birliği, Avrupa İstikrar Mekanizması ve Avrupa Finansal İstikrar Fonu tarafından ihraç edilen borçlanma araçları.
- ç) Standart Yaklaşım Tebliği uyarınca kurulu bulundukları ülkenin merkezi yönetiminden alacaklar gibi değerlendirilen kamu kuruluşları ile bölgesel yönetimler ve yerel yönetimler tarafından ihraç edilen, bir KDK tarafından derecelendirilmiş ve Standart Yaklaşım Tebliği kapsamında kredi kalitesi kademesi dört ya da daha üstü olan borçlanma araçları.
- d) Bankalar, aracı kurumlar ve Kurum tarafından yetkilendirilen ve denetlenen finansal kuruluşlar dahil diğer kuruluşlar tarafından ihraç edilen, bir KDK tarafından derecelendirilmiş ve Standart Yaklaşım Tebliği kapsamında kredi kalitesi kademesi üç ya da daha üstü olan borçlanma araçları.
- e) Bir KDK tarafından kısa vadeli derecelendirmesi yapılmış olan ve Standart Yaklaşım Tebliği kapsamında kredi kalitesi kademesi üç ya da daha üstü olan kısa vadeli borçlanma araçları.

f) Ana endekslere dahil hisse senetleri veya bu hisse senetlerine çevrilebilir tahviller.

g) Altın.

(2) Birinci fıkranın (b), (c) ve (ç) bentlerinin uygulamasında borçlanma aracının bir KDK tarafından ihraç bazında derecelendirilmemiş olması durumunda, ihraççının Standart Yaklaşım Tebliği kapsamında belirlenen kredi kalitesi kademesi dikkate alınabilir.

(3) Bankalarca ihraç edilen borçlanma araçlarından bir KDK tarafından derecelendirilmemiş olanlar, aşağıda belirtilen koşulları sağlamaları şartıyla dikkate alınabilir:

- a) Teşkilatlanmış bir borsaya kote edilmiş olması.
- b) Birincil alacak olması.
- c) İhraççısının, bir KDK tarafından derecelendirilmiş aynı öncelik sırasına sahip başka ihraçlarının bulunması halinde, bu ihraçların tümünün Standart Yaklaşım Tebliği kapsamında kredi kalitesi kademelerinin üç ya da daha üstün olarak belirlenmiş olması.
- ç) (c) bendinde belirtilenlerden daha riskli olduğuna dair herhangi bir bilginin bulunmaması.

d) Piyasa likiditesinin yeterli olduğunun kanıtlanabilmesi.

(4) KYK'ye yapılan yatırımlar;

- a) Piyasalarda günlük fiyat kotasyonlarının oluşması,
- b) KYK'nin sadece birinci ve üçüncü fıkralar çerçevesinde dikkate alınabilir nitelikte olan varlıklara yatırım yapmış olması,

c) Standart Yaklaşım Tebliğinde içerik yönteminin kullanılabilmesi için belirtilen şartları sağlanması,

koşullarıyla teminat olarak dikkate alınabilir. KYK'nin başka bir KYK'ye yatırım yapması durumunda, bu fıkrafta belirtilen koşullar her iki KYK için de aranır.

(5) KYK'nin, yatırım yaptığı varlıklara finansal koruma sağlanmasına yönelik olarak türev finansal araçlardan faydalanması veya faydalanma imkânına sahip olması, KYK'ye yapılan yatırımların dikkate alınabilirliğine engel teşkil etmez.

(6) Birinci fıkranın (b) ilâ (e) bentleri kapsamında, bir borçlanma aracı veya menkul kıymetleştirme pozisyonu için iki KDK tarafından verilmiş iki farklı derecenin bulunması halinde, daha az avantajlı olan derece esas alınır. İki'den fazla derecenin mevcudiyeti halinde, en avantajlı iki dereceden daha az avantajlı olanı esas alınır.

(7) ** tarihli ve ** sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Menkul Kıymetleştirme Riskine Esas Tutarın Hesaplanması Hakkında Tebliğ'de tanımlanan yeniden menkul kıymetleştirmeler finansal teminat olarak dikkate alınmaz.

Kapsamlı Finansal Teminat Yönteminde dikkate alınabilecek finansal teminatlar

MADDE 10- (1) Kapsamlı finansal teminat yönteminin kullanıldığı durumlarda; 9 uncu maddede belirtilen teminatlar ile ana endekslere dâhil olmayan ancak teşkilatlanmış borsalarda işlem gören hisse senetleri ve bu hisse senetlerine çevrilebilir tahviller ile bu araçları kapsayan KYK'lere yapılan yatırımlar teminat olarak dikkate alınabilir.

Temel İDD Yaklaşımında dikkate alınabilecek teminatlar

MADDE 11- (1) Temel kredi riskine esas tutar ile beklenen kayıp tutarının Temel İDD Yaklaşımı kapsamında hesaplandığı durumlarda, 9 uncu ve 10 uncu maddelerde belirtilen teminatlar ile aşağıda belirtilenler teminat olarak dikkate alınabilir:

a) İkinci fıkrada belirtilen gayrimenkul ipotekleri.

b) Üçüncü fıkrada belirtilen ticari veya finansal işlemlerden kaynaklanan finansal alacaklar.

c) Dördüncü fıkrada belirtilen diğer fiziki teminatlar.

ç) Beşinci fıkrada belirtilen finansal kiralamaya konu varlıklar.

(2) Gayrimenkul ipoteklerinin teminat olarak dikkate alınmasında, 20 nci maddede belirtilen koşullara ilave olarak aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulur:

a) Gayrimenkulün değerini ve borçlunun performansını birlikte etkileyen makroekonomik faktörler haricinde, teminata konu gayrimenkulün değerinin borçlunun kredi değerliliğine önemli ölçüde bağlı olmaması gerekir.

b) İlgili alacağın geri ödemelerinin esasen teminata konu gayrimenkul veya projenin performansına veya yarattığı nakit akışına değil, borçlunun diğer kaynaklardan geri ödeme kapasitesine bağlı olması gerekir.

c) İhtisas kredileri kapsamındaki gelir getiren gayrimenkul finansmanına konu gayrimenkuller, kurumsal alacaklar için teminat olarak dikkat alınamaz.

(3) Kredi borçlusunun, dâhil olduğu risk grubundan veya çalışanlarından olan alacakları ile menkul kıymetleştirmeye, sendikasyon kredisindeki paya ve kredi türevlerine konu olan alacakları hariç olmak kaydıyla, ticari veya finansal işlemlerinden kaynaklanan vadesi bir yıl veya daha az olan finansal alacakları teminat olarak dikkate alınabilir.

(4) Diğer fiziki teminatların dikkate alınmasında, 22 nci maddede belirtilen koşullara ilave olarak aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulur:

a) Teminatın değerinde önemli bir azalma olmaksızın hızlı bir şekilde elden çıkarılabileceği likit bir piyasanın bulunması gerekir. Likit piyasanın varlığı banka tarafından düzenli olarak teyit edilmelidir.

b) Teminatın güvenilir ve kamuya açıklanmış bir piyasa fiyatının bulunması gerekir. Fiyat bilgisinin kamuya açıklanmış endeksler gibi güvenilir kaynaklardan edinilmesi ve normal şartlar altında işlemin fiyatını yansıtmaması halinde teminatın fiyatı güvenilir kabul edilir. Fiyatlara kolaylıkla, yönetsel ve finansal ilave bir yük getirilmeden düzenli olarak ulaşılabilmesi halinde teminatın fiyatı kamuya açıklanmış kabul edilir.

c) Piyasa fiyatları, teminatın nakde dönüştürülmesi için gereken zaman ile maliyet ve teminattan elde edilecek gelir analiz edilmelidir.

ç) Teminatın nakde dönüştürülmesi halinde elde edilecek gelirin piyasa fiyatından önemli derecede farklılaşmaması gerekir.

(5) 23 üncü maddede belirtilen koşulların yerine getirildiği durumlarda, finansal kiralama işlemleri, finansal kiralamaya konu varlıklar ile teminatlandırılmış alacak gibi ele alınır.

(6) Bir borçlunun varlıkları üzerinde hak talep edilmesini sağlayabilecek genel nitelikli teminat anlaşmalarının farklı türde varlıkları aynı anda içerdiği durumlarda, bu maddede yer alan teminatlara ilişkin asgari şartları taşıyan varlıklar teminat olarak dikkate alınabilir.

Dikkate alınabilecek diğer fonlanmış kredi korumaları

MADDE 12- (1) Krediyi kullandıran banka adına koşulsuz olarak ve cayılamaz şekilde rehnedilmiş olmaları şartıyla, saklama sözleşmesi haricindeki sözleşmeler kapsamında başka bir banka veya aracı kuruma yatırılan mevduat ya da nakit benzeri kıymetler diğer fonlanmış kredi korumaları olarak dikkate alınabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Fonlanmamış Kredi Koruması Kapsamında Dikkate Alınabilecek Koruma Sağlayıcılar

Koruma sağlayıcılar

MADDE 13- (1) Aşağıda sayılanlar, borçlunun risk ağırlığından daha düşük risk ağırlığına tabi olmaları kaydıyla, fonlanmamış kredi korumaları kapsamında koruma sağlayıcısı olarak dikkate alınabilir:

- a) Merkezi yönetimler veya merkez bankaları.
- b) Bölgesel yönetimler ve yerel yönetimler dahil kamu kuruluşları.
- c) Standart Yaklaşım Tebliği uyarınca alacakları %0 risk ağırlığına tabi tutulan çok taraflı kalkınma bankaları, uluslararası kuruluşlar ile Uluslararası Ödemeler Bankası, Uluslararası Para Fonu, Avrupa Merkez Bankası, Avrupa Birliği, Avrupa İstikrar Mekanizması ve Avrupa Finansal İstikrar Fonu.

ç) Bankalar ve aracı kurumlar ile Standart Yaklaşım Tebliği kapsamında bankalar veya aracı kurumlar risk sınıfı kapsamında yer alan finansal kuruluşlar.

d) Bankanın ana ortaklığı ile bankanın bağlı ortaklık ve iştirakleri dâhil aşağıdaki kuruluşlar:

1) Menkul kıymetleştirme pozisyonları için verdikleri garantiler hariç olmak üzere bir KDK tarafından derecelendirilmiş kuruluşlar.

2) Menkul kıymetleştirme pozisyonları için verilen garantiler için bir KDK tarafından derecelendirilmiş ve verilen derecelendirme notu ilk koruma sağlandığı tarihte birinci veya ikinci kredi kalitesi kademesine eşleşen ve bundan sonraki izleyen dönemde ise ilk üç kredi kalitesi kademesinden birine eşleşen bir not alan kuruluşlar.

3) Temel kredi riskine esas tutar ve beklenen kayıp tutarlarını Temel İDD Yaklaşımı kapsamında hesaplayan bankalar tarafından içsel olarak derecelendirilmiş kuruluşlar.

(2) Temel İDD Yaklaşımı kapsamında risk ağırlıklı tutar ve beklenen kayıp tutarlarını hesaplayan bankaların, bir garantörü koruma sağlayıcısı olarak dikkate alabilmeleri için garantörün Temel Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin Ek-2'sine uygun olarak derecelendirilmesi gerekir.

(3) Yabancı ülkelerin yetkili otoritelerince, ilgisine göre Kurum veya Sermaye Piyasası Kurulu tarafından uygulanan sermaye ve likidite gereksinimlerine ilişkin düzenlemelere muadil düzenlemelere tabi olduğu belirlenen banka, finansal kuruluş veya aracı kurumlar koruma sağlayıcısı olarak dikkate alınabilir.

Merkezi yönetim veya merkez bankaları tarafından sağlanan kontrgarantilerin fonlanmamış kredi koruması olarak dikkate alınabilirliği

MADDE 14- (1) Bu Bölümde belirtilen koruma sağlayıcılar tarafından sağlanan kredi korumalarına merkezi yönetim veya merkez bankaları tarafından kontrgaranti sağlanması durumunda 27 inci maddede belirtilen şartların sağlanması koşuluyla koruma sağlayıcı olarak merkezi yönetim veya merkez bankaları dikkate alınabilir.

(2) Standart Yaklaşım Tebliği uyarınca merkezi yönetimden alacaklar ile aynı risk ağırlığına tabi tutulan bölgesel ve yerel yönetimler ile kamu kuruluşları, Standart Yaklaşım Tebliği uyarınca %0 risk ağırlığına tabi çok taraflı kalkınma bankaları ya da uluslararası kuruluşlar veya Uluslararası Ödemeler Bankası, Uluslararası Para Fonu, Avrupa Merkez Bankası, Avrupa Birliği, Avrupa İstikrar Mekanizması ve Avrupa Finansal İstikrar Fonu tarafından kontrgaranti sağlanması durumunda bu kuruluşlar da birinci fıkra kapsamında koruma sağlayıcı olarak dikkate alınabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kredi Türevleri

Koruma sağlayıcı araçlar

MADDE 15- (1) Aşağıda sayılan türdeki kredi türevleri ve bu kredi türevlerini içeren ya da ekonomik etkileri açısından benzer olan araçlar kredi riski azaltımında dikkate alınabilir.

a) Kredi temerrüt swapları.

b) Toplam getiri swapları.

(2) Bir toplam getiri swabı ile kredi koruması sağlandığı ve swap üzerinden tahsil edilen net ödemelerin net gelir olarak kaydedildiği, fakat korunan varlığın değerindeki azalmalar için gerçek değer azaltılması ya da karşılık ayrılması yoluyla gerekli düzeltmelerin yapılmadığı hallerde, kredi koruması dikkate alınmaz.

(3) Birinci veya n inci temerrüt olayına bağlı kredi türevleri kredi risk azaltım tekniği olarak dikkate alınamaz.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Kredi Riski Azaltım Tekniklerinde Kullanılacak Koruma Sağlayıcı Araçlarda, Koruma Sağlayıcılarında ve Kredi Türevlerinde Aranan Özellikler

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Şartlar

Risk yönetimi

MADDE 16- (1) Kredi riski azaltım tekniklerini kullanmak isteyen bankaların bu tekniklerin kullanılmasından kaynaklanan riskleri yönetmek için yeterli risk yönetim süreçlerine sahip olmaları zorunludur. Bu süreçleri tesis etmeyen bankalar kredi riski azaltım tekniklerini kullanamazlar.

(2) Bankalar kredi riski azaltım tekniklerinin etkilerini hariç tutarak da alacaklara ilişkin kredi riskini sürekli bir şekilde değerlendirmelidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Fonlanmış Kredi Korumasında Kullanılacak Kredi Koruması Araçlarında Aranan Özellikler

Bilânço içi netleştirme sözleşmeleri

MADDE 17- (1) Bilânço içi netleştirme sözleşmelerinin kredi riski azaltımında dikkate alınabilmesi için aşağıdaki koşulların yerine getirilmesi esastır:

a) Karşı tarafın ödeme aczine düşmesi veya iflas etmesi de dahil her koşulda ve ilgili tüm ülkelerde bu sözleşmelerin hukuken geçerli ve bağlayıcı olması.

b) Banka tarafından bilânço içi netleştirme sözleşmesi kapsamındaki aktif ve pasiflerin her an tespit edilebilmesi.

c) Kredi korumasının sonlanması sebebiyle ortaya çıkabilecek risklerin izlenmesi ve kontrol edilmesi.

ç) İlgili risk tutarlarının net değer bazında izlenmesi ve kontrol edilmesi.

Özel netleştirme sözleşmeleri

MADDE 18- (1) Özel netleştirme sözleşmelerinin ve sözleşmeyle sağlanan teminatların kredi riski azaltımında dikkate alınabilmesi için aşağıdaki şartlar sağlanmalıdır:

a) Karşı tarafın ödeme aczine düşmesi veya iflas etmesi de dahil her koşulda, ilgili tarafların yerleşik olduğu ülkelerde bu sözleşmelerin hukuken geçerli ve bağlayıcı olması.

b) Sözleşmenin, ödeme aczine düşülmesi veya iflas hali de dâhil karşı tarafın temerrüdü durumunda, temerrüde düşmeyen tarafa o sözleşme kapsamındaki tüm işlemleri sona erdirmeye ve tasfiye etme hakkı vermesi.

c) Sözleşme uyarınca, sona erdirilen ve/veya tasfiye edilen işlemler üzerinden, teminatlar da dikkate alınarak, hesaplanan kazanç ve zararların bir tarafın diğer tarafa tek bir net tutarda borçlu olmasını sağlayacak şekilde netleştirilmesi.

ç) Teminatların 19 uncu maddenin bir ilâ beşinci fıkralarında belirtilen asgari şartları sağlaması ve temerrüt durumunda teminatları hemen tasfiye veya mahsup etme hakkı vermesi.

(2) Bankacılık ve alım satım hesaplarında yer alan pozisyonlar arasında netleştirme gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki şartlar sağlanmalıdır:

a) Tüm işlemlerin günlük olarak yeniden değerlendiriliyor olması.

b) Volatilité ayarlamalarına ilişkin günlük elde tutma sürelerinin ilave teminat alma sıklığına göre belirlenmesi.

c) Netleştirme işleminde kullanılan teminatların 19 uncu maddenin bir ilâ beşinci fıkralarında belirtilen asgari şartları sağlaması.

Finansal teminatların dikkate alınmasına ilişkin asgari şartlar

MADDE 19- (1) Finansal teminatların dikkate alınabilmesi için, düşük korelasyon ilişkisinin varlığı, teminatın hukuki geçerliliğinin mevcudiyeti ve asgari operasyonel yönetime ilişkin şartların sağlanması esastır.

(2) Düşük korelasyon ilişkisinin varlığı, borçlunun kredi kalitesi ile teminatın değeri arasında önemli ölçüde pozitif korelasyon bulunmamasını ifade eder.

(3) Aşağıdaki koşulların sağlanması halinde teminatın hukuki geçerliliğinin mevcut olduğu kabul edilir:

a) Teminatlara ilişkin koruyucu yasal düzenlemelerden faydalanabilmek için gerekli yasal ve sözleşmede yer alan tüm yükümlülükler yerine getirilmeli ve sözleşmenin bağlayıcılığının teminine yönelik gerekli tüm tedbirler alınmış olmalıdır.

b) Teminata ilişkin sözleşmelerin ilgili tarafların yerleşik olduğu ülkelerde bağlayıcılığının teyidine yönelik hukuki incelemeler yapılmış olmalıdır. Düzenlemelerin bağlayıcılığının devamının tespiti için gerektiğinde bu incelemeler tekrar edilmelidir.

(4) Finansal teminatların dikkate alınmasında asgari olarak aşağıda yer alan operasyonel yönetime ilişkin şartlar aranır:

a) Teminat sözleşmeleri usulünce belgelendirilir ve temerrüt olayının gerçekleşmesi halinde teminatın zamanında nakde çevrilmesi için açık ve sağlam bir prosedür bulunur.

b) Teminatın kullanılmasından doğabilecek kredi korumasının başarısız olmasına veya etkinliğinin azalmasına, değerlemeye ve kredi korumasının sona erdirilmesine ilişkin riskler ile teminatın kullanılmasından doğan yoğunlaşma riski gibi risklerin bankanın genel risk profili üzerindeki etkileri de dahil olmak üzere kontrol edilmesine yönelik prosedürler ve süreçler tesis edilir ve uygulanır.

c) Kabul edilen teminatların türü ve tutarlarına ilişkin politika ve uygulamalar yazılı hale getirilir.

ç) Teminatın gerçeğe uygun değerinde önemli bir azalma olduğuna ilişkin göstergelerin ortaya çıkması durumunda ve her halükarda asgari 6 ayda bir teminatın gerçeğe uygun değeri yeniden hesaplanır.

d) Teminatın üçüncü bir tarafın zilyetliğinde olması durumunda, üçüncü tarafın söz konusu teminatı kendi varlıklarından ayrı tutmasını temine yönelik gerekli tüm tedbirler alınır.

e) Tezgaahüstü türev işlem ve menkul kıymet finansman işlemlerine ilişkin olarak karşı taraflarla yapılan marj sözleşmeleri kapsamında zamanında ve doğru bir şekilde teminat tamamlama çağrısında bulunulması ve karşı tarafların teminat tamamlama çağrılarında zamanında cevap verilmesi için yeterli kaynak ayrılması sağlanır. Aşağıda belirtilen hususların kontrol edilmesi, izlenmesi ve raporlanmasını sağlamak amacıyla teminat yönetim politikalarına sahip olunması gereklidir:

1) Marj sözleşmelerinden dolayı maruz kalınan riskler.

2) Belirli teminatlardaki yoğunlaşmalar.

3) Karşı taraftan alınan teminatın tekrar kullanımından kaynaklı olarak ortaya çıkması muhtemel likidite açığı dâhil olmak üzere teminatların tekrar kullanılması.

4) Karşı tarafa gönderilen teminatlar üzerindeki haklardan feragat edilmesi.

(5) Basit Finansal Teminat Yönteminde finansal teminatların dikkate alınabilmesi için, korumanın kalan vadesinin korumaya konu olan alacağın kalan vadesinden az olmaması gerekir.

(6) Finansal teminatların rehin veya temlik süreleri, hangi kredi karşılığında rehinli oldukları veya temlik alındıkları, kredi riski azaltımı hesaplamasında kullanılırken hangi risk tutarlarına ilişkin olarak ve hangi tarihteki hesaplamalarda dikkate alındıkları sistemsal olarak kayıt altına alınmalı ve bu bilgiler denetime hazır bulundurulmalıdır. Risk ağırlıklı tutar hesaplaması amacıyla finansal teminatın belirli bir kredi karşılığında alınması durumunda, yapılan eşleştirme koruma süresi boyunca veya 50 nci maddenin ikinci fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla, korumanın süresiz veya alacağın vadesinden daha uzun süreli alınması durumunda alacağın vadesine kalan süre boyunca tutarlı bir biçimde devam ettirilir. Finansal teminatın müşterinin birden çok riski için sözleşme uyarınca hukuki koruma sağlıyor olması durumunda bir risk ile eşleştirilen teminatın başka bir risk ile eşleştirilmesi ancak teminatın daha önce kullanıldığı herhangi bir hesaplamada geriye dönük vade uyumsuzluğu oluşturmayacak şekilde bankada tutulması şartıyla mümkündür. Kredi tutarının azalmasından dolayı kredi riski azaltımı hesabında etkisiz kalan teminat tutarı serbest bırakılabilir veya tekrar kredi riski azaltımında kullanılabilir.

Gayrimenkullerin teminat olarak dikkate alınmasına ilişkin asgari şartlar

MADDE 20- (1) Gayrimenkullerin teminat olarak dikkate alınabilmesi için aşağıdaki koşulların ve 53 üncü maddede belirtilen değerlemeye ilişkin şartların sağlanması gereklidir.

a) İpotek veya gayrimenkul rehininin zamanında ve usulünce tescil edilmiş olması ve kredi sözleşmesinin akdedildiği tarih itibarıyla karşılıklılık ilkesine göre ilgili tüm ülkelerde geçerliliğinin bulunması gereklidir. Sözleşme şartları, teminata ilişkin rehin hakkının kullanılabilmesi için herhangi bir hukuki boşluk oluşturmayacak şekilde düzenlenmelidir. Gayrimenkul teminatına ilişkin hukuki süreç, bankanın teminatı makul bir süre içinde nakde çevirmesine imkân sağlamalıdır.

b) Bankalarca, ticari amaçlı gayrimenkul ve ikamet amaçlı gayrimenkullerin değeri asgari yılda 1 kez gözden geçirilir. Kurumca gerekli görülmesi halinde söz konusu süreler daha ihtiyatlı olarak belirlenebilir. Piyasa koşullarında önemli değişikliklerin olduğu durumlarda gözden geçirme daha sık aralıklarla yapılır. Gayrimenkulün değerinin gözden geçirilmesine ve yeniden değerlendirme gerektiren gayrimenkullerin belirlenmesine yönelik olarak bankalarca istatistiksel yöntemler kullanılabilir. Gayrimenkulün değerinin genel piyasa fiyatlarına göre önemli oranda azalmış olabileceğine ilişkin göstergelerin bulunması halinde gayrimenkul, yetkili değerlendirme kuruluşları tarafından yeniden değerlendirilir.

c) Bankalarca kabul edilen ikamet ve ticari amaçlı gayrimenkul türleri, gözden geçirme yöntemleri ve bu kapsamdaki kredilendirme politika ve prosedürleri yazılı hale getirilmelidir.

ç) Bankalar, teminat olarak alınan gayrimenkulün uğrayabileceği hasarlar nedeniyle oluşabilecek değer kaybını karşılamak amacıyla sigortalanmasını sağlamalıdır.

d) Diğer yasal düzenlemelerden kaynaklanan öncelikli haklar ile gayrimenkul kaynaklı oluşabilecek çevrenin korunması kapsamında yükümlülük doğması riskinin düzenli olarak izlenmesi gerekir.

Temel İDD Yaklaşımında ticari veya finansal işlemlerden kaynaklanan finansal alacakların teminat olarak dikkate alınmasına ilişkin asgari şartlar

MADDE 21- (1) 11 inci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ticari veya finansal işlemlerden kaynaklanan finansal alacakların Temel İDD Yaklaşımı kapsamında teminat olarak dikkate alınabilmesi için aşağıdaki şartlara uyum sağlanması gereklidir:

a) Teminat alınması işleminin sağlam ve etkin bir hukuki dayanağının olması ve bankanın teminat alınan alacağa ilişkin sahip olduğu hakların açıkça belirlenmiş olması.

b) Banka, alacağın teminat olarak alınmasından kaynaklanan hakların kullanılabilmesi için gerekli tüm hukuki şartları yerine getirir. Bankanın teminat üzerinde öncelikli hakkının olması.

c) Bankaca, teminata ilişkin sözleşmelerin ilgili tarafların yerleşik olduğu ülkelerde bağlayıcılığının teyidine yönelik hukuki incelemelerin yapılması.

ç) Teminat sözleşmelerinin usulünce belgelendirilmesi ve teminatın zamanında tahsil edilmesi için açık ve sağlam prosedürlerin bulunması.

d) Borçlunun temerrüde düşmesini ve teminatın tahsil edilmesini gerektiren durumların izlenmesini sağlayacak prosedürlere sahip olunması.

e) Borçlunun ödeme aczine veya temerrüde düşmesi halinde bankanın, alacağın borçlularının onayına gerek olmaksızın alacakları satma veya devretme konusunda yasal hakkının olması.

f) Bankanın, teminat olarak alınan alacaklara ilişkin kredi riskinin tespitine yönelik olarak borçlunun faaliyetlerini, faaliyette bulunduğu sektörü ve müşterilerinin analizini içeren uygulama usullerine sahip olması; teminat olarak alınan alacakların borçlularının kredi riski belirlenirken kredi borçlusunun verdiği bilgilerin temel alınması durumunda, bu bilgilerin güvenilirliğinin belirlenmesi için kredi borçlusunun alacak yönetimine ilişkin uygulamaları gözden geçirilmesi.

g) Teminat olarak alınan alacakların değeri ile kredi tutarı arasındaki marj belirlenirken, tahsilat giderleri, tek bir kredi borçlusu tarafından teminat olarak gösterilen alacakların oluşturduğu havuzdaki yoğunlaşma ve toplam kredilerde bankanın kontrolü dışında meydana gelmesi muhtemel yoğunlaşma riski dahil ilgili tüm faktörler dikkate alınması; bankanın, teminat olarak alınan alacakları sürekli takip edecek uygulama usullerine sahip olması; kredi sözleşmesine, diğer hukuki koşullara ve yoğunlaşma riski dahil ilgili tüm faktörlere uyulup uyulmadığı düzenli olarak izlenmesi..

ğ) Bir kredi borçlusu tarafından teminat olarak gösterilen alacakların çeşitlendirilmiş olması; alacakların tahsil edilebilirliği ile kredi borçlusunun mali durumu arasında aşırı düzeyde korelasyon bulunması halinde alacaklar kredi riski azaltımında dikkate alınmaması; teminat olarak alınan alacakların tahsil edilebilirliği ile kredi borçlusunun mali durumu arasında önemli düzeyde korelasyon bulunması halinde, bu durum borçluya ait teminat havuzunun bütünü için belirlenecek marjın tespitinde dikkate alınması.

h) Bankanın, sıkıntılı durumlar ile teminat olarak alınan alacakların tahsilatını kredi borçlusunun yaptığı durumlar dâhil, teminat olarak alınan alacakları tahsil etmeye yönelik yazılı prosedürünün bulunması.

Temel İDD Yaklaşımında diğer fiziki teminatların dikkate alınmasına ilişkin asgari şartlar

MADDE 22- (1) Gayrimenkul dışındaki diğer fiziki teminatların Temel İDD Yaklaşımı kapsamında dikkate alınabilmesi için aşağıdaki şartlara uyum sağlanması gereklidir:

a) Teminat sözleşmelerinin, ilgili tarafların yerleşik olduğu tüm ülkelerde hukuken geçerliliğinin ve bağlayıcılığının olması ve teminata konu varlığın makul bir süre içinde nakde çevrilmesine imkân vermesi sağlanmalıdır.

b) Yalnızca üzerinde bankaya ait birinci sıra ve derecedeki rehin hakları veya benzeri hakların bulunduğu teminatlar dikkate alınır. Banka, teminatın nakde çevrilmesiyle elde edilen tutar üzerinde diğer tüm alacaklılara göre öncelik hakkına sahip olmalıdır.

c) Piyasa koşullarında önemli değişikliklerin olduğu hallerde daha sık olmak üzere teminata konu varlığın değeri asgari yılda 1 kez gözden geçirilmelidir.

ç) Kredi sözleşmesi, teminatın tanımına, yeniden değerlendirme şartlarına ve sıklığına ilişkin detaylı hükümler içermelidir.

d) Kabul edilecek fiziksel teminat türlerinin ve kredi teminat marjının belirlenmesinde kullanılacak içsel kredi politikaları ve prosedürleri açıkça yazılı hale getirilmeli ve denetime hazır bulundurulmalıdır.

e) Kredi politikalarında işlem türü bazında; kredi teminat marjı, teminatların nakde çevrilebilirliği, teminatın piyasa değerinin belirlenebilirliği, eksperlerce yapılacak kıymet takdir veya değerlemeleri dahil değer belirlemelerinin sıklığı ve teminat değerinin volatilitesi veya volatilitesi için gösterge olacak değer dikkate alınmalıdır.

f) Başlangıçta ve müteakiben yapılacak değerlemelerde, teminatın kalitesini yitirmesi ve/veya güncelliğini kaybetmesi gibi hususlar dikkate alınmalıdır. Teknolojik gelişmelere ve güncelliğini kaybetmeye karşı duyarlı teminatlar için zamanın etkileri dikkate alınmalıdır.

g) Banka, teminata konu varlığı fiziksel incelemeye tabi tutma hakkına sahip olmalı ve incelemelerin ne şekilde yapılacağına ilişkin politika ve prosedürler oluşturmalıdır.

ğ) Banka, teminat olarak alınan varlığın uğrayabileceği hasarlar nedeniyle oluşabilecek değer kaybını karşılamak amacıyla sigortalanmasını, sigortanın sürekliliğini ve yeterliliğini sağlamalıdır.

Temel İDD Yaklaşımında finansal kiralama işlemlerinin dikkate alınmasına ilişkin asgari şartlar

MADDE 23- (1) Aşağıda belirtilen şartların sağlanması halinde, finansal kiralama işlemleri, finansal kiralamaya konu varlık ile teminatlandırılmış sayılır:

a) Finansal kiralamaya konu varlık ilgisine göre 20 inci veya 22 inci maddelerde belirtilen şartları sağlamalıdır.

b) Değerinin uygun bir şekilde izlenmesi dahil, finansal kiralamaya konu varlığın kullanımına, kalan ekonomik ömrüne ve planlanan kullanım süresine ilişkin etkin risk yönetimi uygulama usullerine sahip olunmalıdır.

c) Finansal kiralamaya konu varlık üzerindeki mülkiyet hakkı kiralayanda olmalı ve mülkiyetten doğan haklar zamanında kullanılabilmelidir.

ç) Varlığın amortismanına tabi tutulmamış tutarı ile piyasa değeri arasındaki fark, kredi riski azaltım etkisinin gerçekte olduğundan daha fazla görünmesine yol açabilecek kadar büyük olmamalıdır.

Diğer fonlanmış kredi korumalarında kullanılacak koruma sağlayıcı araçlarda aranan özellikler

MADDE 24- (1) Aşağıda belirtilen şartların sağlanması halinde, başka bir banka veya aracı kurumdaki mevduat veya nakit benzeri kıymetler diğer fonlanmış kredi korumaları kapsamında dikkate alınabilir:

a) Kredi borçlusunun başka bir banka veya aracı kurumdaki mevduat veya nakit benzeri kıymetlerinin krediyi kullandıran bankaya rehin veya temlik edilmesi ve bu rehin veya temliğin ilgili tarafların yerleşik olduğu ülkelerde yasal bağlayıcılığının bulunması.

b) Mevduat veya nakit benzeri kıymetlerin, rehin veya temlik edildiğinin, mevduat veya nakit benzeri kıymetleri nezdinde bulunduran banka veya aracı kuruma tebliğ edilmiş olması.

c) Yapılan tebligatın sonucu olarak, mevduat veya nakit benzeri kıymetleri nezdinde bulunduran banka veya aracı kurumun ödemeleri sadece krediyi kullandıran bankaya ya da bankanın göstereceği taraflara yapabilmesi.

ç) Rehin veya temliğin şarta bağlanmamış olması ve gayri kabili rücu olması.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Fonlanmamış Kredi Korumalarında Aranacak Özellikler

Kredi türevlerinde ve garantilerde aranacak özellikler

MADDE 25- (1) 27 inci madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bir garanti veya kredi türevi ile sağlanan kredi korumasının dikkate alınabilmesi için sağlanan korumanın aşağıdaki nitelikleri taşıması şarttır:

a) Kredi korumasının doğrudan sağlanması.

b) Kredi korumasının cayılamaz nitelikte olması ve ilişkilendirildiği alacak veya alacak grubu dahil olmak üzere kapsamının açıkça tanımlanması.

c) Kredi koruması sözleşmesinde, kredi verenin doğrudan kontrolü dışında aşağıdaki hususlara neden olan hükümlerin bulunmaması:

1) Koruma sağlayan tarafça sözleşmenin tek taraflı iptal edilebilmesi.

2) Korunan alacağın kredi kalitesindeki bozulma sonucunda, korumanın efektif maliyetinin artması.

3) Kredi borçlusunun borç ödemelerini vadesinde yapmaması veya finansal kiralama işlemlerinde Standart Yaklaşım Tebliği'nin 18 inci maddesinin altıncı fıkrası ile Temel Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ Ek-1'de Üçüncü Bölümünün dokuzuncu fıkrasında belirtildiği şekilde garanti edilmiş kalıntı değerinin finansal kiralama sözleşmesinin sonlandırılması durumunda koruma sağlayan tarafın ödemeleri zamanında yapma yükümlülüğünün engellenmesi.

4) Kredi korumasının vadesinin, koruma sağlayan tarafça kısaltılmasına olanak verilmesi.

ç) Kredi korumasının, kredi sözleşmesi süresince ilgili tarafların yerleşik olduğu ülkelerde yasal bağlayıcılığının olması.

Operasyonel şartlar

MADDE 26- (1) Banka garantilerin ve kredi türevlerinin kullanılmasından kaynaklanabilecek potansiyel risk yoğunlaşmasının yönetimi için etkin ve yeterli sistemlere sahip olmalıdır. Kullanılacak garantiler ve kredi türevlerine ilişkin stratejiler, bankanın risk profili ile uyumlu olmalıdır.

(2) Banka, fonlanmamış kredi korumasına ilişkin koruyucu yasal düzenlemelerden faydalanabilmek için gerekli yasal yükümlülükler ile sözleşmede yer alan tüm yükümlülükleri yerine getirmeli ve sözleşmenin bağlayıcılığının teminine yönelik gerekli tüm tedbirleri almalıdır. Bankaca, fonlanmamış kredi korumasına ilişkin sözleşmelerin ilgili tarafların yerleşik olduğu ülkelerde bağlayıcılığının teyidine yönelik hukuki incelemeler yapılmalıdır. Düzenlemelerin bağlayıcılığının devamının tespiti için gerektiğinde bu incelemeler tekrar edilmelidir.

Merkezi yönetim veya merkez bankaları tarafından sağlanan kontrgarantiler

MADDE 27- (1) Alacak ve garantinin yerel para cinsinden olduğu ve alacağın, merkezi yönetim, merkez bankası, Standart Yaklaşım Tebliği uyarınca merkezi yönetimden alacaklar ile aynı risk ağırlığına tabi tutulan bölgesel ve yerel yönetimler ile kamu kuruluşları, Standart Yaklaşım Tebliği uyarınca %0 risk ağırlığına tabi çok taraflı kalkınma bankaları ya da

uluslararası kuruluşlar veya Uluslararası Ödemeler Bankası, Uluslararası Para Fonu, Avrupa Merkez Bankası, Avrupa Birliği, Avrupa İstikrar Mekanizması ve Avrupa Finansal İstikrar Fonu tarafından kontrgaranti verilen bir garantiyle korunması halinde, aşağıdaki koşulların yerine getirilmesi şartıyla, söz konusu alacak, bahsi geçen kuruluşların verdiği bir garantiyle korunmuş gibi değerlendirilebilir:

- a) Kontrgarantinin, alacağa ilişkin kredi riskinin tüm unsurlarını kapsamaması.
- b) Hem garantinin hem de doğrudan verilmiş olma şartı hariç olmak üzere kontrgarantinin, 26, 28 ve 29 uncu maddelerde belirtilen garantilere ilişkin şartlara uygun olması.
- c) Kontrgarantinin etkin bir şekilde koruma sağladığının ispat edilebilmesi ve geçmişte kontrgarantinin sağladığı korumanın söz konusu kuruluşun verdiği doğrudan garantiye kıyasla daha az etkinliğe sahip olduğu konusunda herhangi bir kanıt bulunmaması.

Garantiler için ilave şartlar

MADDE 28- (1) Bir garantinin dikkate alınması için aşağıdaki koşulların sağlanması şarttır.

- a) Borçlunun temerrüde düşmesi ve/veya kredi ödemelerinde herhangi bir gecikme gerçekleşmesi durumunda banka, alacak hakkı kapsamında tahakkuk eden tutar için garantöre zamanında rücu etme hakkına sahip olmalıdır. Garantör tarafından yapılacak ödemeler, bankanın önce borçluya rücu etmesi şartına tâbi tutulamaz.
- b) Garanti, koruma sağlayan tarafça üstlenilen ve açıkça belgelenmiş bir yükümlülük olmalıdır.

c) Garanti, borçlunun koruma sözleşmesine esas kredi için yapması beklenen tüm ödemeleri kapsamalıdır. Bu durumun istisnası olarak belirli ödeme türlerinin garantinin kapsamı dışında tutulması halinde, garantinin dikkate alınan tutarı, söz konusu muafiyeti yansıtacak şekilde ayarlamaya tâbi tutulmalıdır.

(2) 27 inci maddede belirtilen kuruluşların verdiği veya kontrgaranti sağladığı garantiler için, aşağıdaki şartların herhangi birisinin sağlanması durumunda birinci fıkranın (a) bendinde belirtilen koşulların yerine getirildiği kabul edilir.

a) Banka, borçlunun faiz ödemeleri ve yapmakla yükümlü olduğu diğer ödeme türlerini yerine getirmemesinden kaynaklanan kayıplar da dâhil, maruz kalması muhtemel olan ekonomik kayıp tutarını yansıtan ve garanti kapsamına göre orantılı olarak hesaplanan ihtiyati bir ödemeyi koruma sağlayan taraftan talep etme hakkına sahip olmalıdır.

b) Garanti, borçlunun faiz ödemeleri ve yapmakla yükümlü olduğu diğer ödeme türlerini yerine getirmemesinden kaynaklanan kayıplar dâhil olmak üzere kayıplara karşı koruma sağlamada etkin olmalıdır.

Kredi türevleri için ilave şartlar

MADDE 29- (1) Bir kredi türevinin dikkate alınmasında aşağıdaki şartlar aranır:

a) Kredi türevi sözleşmeleri, asgari olarak aşağıda belirtilen ödeme şartlarını içermelidir:

1) Ödemenin, işleme konu varlık için öngörülenden daha kısa olmak şartıyla, kredi türevi sözleşmesinde belirlenen mehil süresinde yapılmaması.

2) Borçlunun iflas etmesi, ödeme aczine düşmesi veya vadesi gelen borçlarını ödeyememesi ya da vadesi gelen borçlarını ödeme konusunda genel bir acze düşmesi veya bu aczini yazılı olarak açıklaması ve bunlara benzer durumlar.

3) İşleme konu varlığın, anapara, faiz veya ücretlerinden feragat edilmesi veya bunların ertelenmesi gibi yöntemlerle bankayı zarara uğratacak şekilde yeniden yapılandırılması.

b) Nakit teslimata izin veren kredi türevlerinde, kaybın güvenilir bir şekilde tahmin edilebilmesi için etkin bir değerlendirme süreci ve ödeme şartının gerçekleşmesi sonrasında işleme konu varlığın değerinin belirlenmesi için açıkça belirlenmiş bir süre bulunmalıdır.

c) Koruma alan tarafın işleme konu varlığı, koruma sağlayan tarafa devretme hakkına ve yeterliliğine sahip olması gereken hallerde, işleme konu varlığın şartlarında, bu devir için gereken iznin verilmesinin makul olmayan sebeplerle engellenemeyeceği açıkça belirtilmelidir.

ç) Ödeme şartı durumunun gerçekleşip gerçekleşmediğinin tespitinden sorumlu olan taraflar açıkça belirlenmiş olmalı, bu tespit sadece koruma sağlayan tarafın sorumluluğunda olmamalı ve koruma alan taraf ödeme şartı durumunun gerçekleşip gerçekleşmediğini koruma sağlayan tarafa bildirme hakkına veya imkânına sahip olmalıdır.

(2) Kredi türevi sözleşmesinde tanımlanan ödeme şartlarının birinci fıkranın (a) bendinin (3) numaralı alt bendinde belirtilen işleme konu varlığın yeniden yapılandırılmasını içermediği durumlarda, aranan diğer şartları taşımak kaydıyla, kredi koruması, 46 ncı maddenin birinci fıkrasında belirtildiği gibi kredi türevinin değerinde bir azaltım yapılması şartıyla dikkate alınabilir.

(3) Aşağıdaki koşulların sağlanması halinde kredi türevlerinde, işleme konu olan varlık ile referans varlık ya da işleme konu varlıkla ödeme şartı durumunun gerçekleşip gerçekleşmediğinin belirlenmesinde kullanılan varlık farklı olabilir:

a) Ödeme şartının gerçekleşip gerçekleşmediğinin belirlenmesinde kullanılan varlık veya referans varlık, işleme konu varlıkla alacaklarda öncelik sıralaması bakımından eşit sırada veya ondan daha alt sırada olmalıdır.

b) Ödeme şartının gerçekleşip gerçekleşmediğinin belirlenmesinde kullanılan varlık ile işleme konu varlık ve referans varlık aynı borçluya ait olmalıdır ve hukuken uygulanabilir çapraz-temerrüt veya çapraz-muacceliyet hükümleri bulunmalıdır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Fonlanmış Kredi Korumasında Kredi Riski Azaltımının Hesaplanması

BİRİNCİ BÖLÜM

Krediye Bağlı Tahviller ve Bilanço İçi Netleştirme

Krediye bağlı tahviller

MADDE 30- (1) Krediye bağlı tahvil ihracından sağlanan fonlar, tahvilin içerisinde saklı kredi temerrüt swabının 25,26 ve 29 uncu maddelerde belirtilen şartları sağlaması halinde nakit teminat olarak dikkate alınabilir. Tahvilin içerisinde saklı kredi temerrüt swabı için 13 üncü maddede belirtilen koruma sağlayıcılara ilişkin şartlar aranmaz.

Bilanço içi netleştirme

MADDE 31- (1) Kredi kullandıran bankaya kredi borçlusu tarafından yatırılan aynı para birimi cinsinden mevduat veya bankaya kullandırılan kredi, netleştirme sözleşmesine konu edilmeleri halinde nakit teminat olarak dikkate alınır. Günlük yeniden değerlendirme yapılması halinde 10 iş günü elde tutma süresi dikkate alınır. Bilanço içi netleştirme yapılırken, Ek-1’de yer alan volatilité ayarlamaları tablosu (Tablo 1), 41 inci madde, 50 ilâ 52 nci maddeler dikkate alınır.

İKİNCİ BÖLÜM

Özel Netleştirme Sözleşmeleri

Özel netleştirme sözleşmeleri

MADDE 32- (1) Özel netleştirme sözleşmesine tâbi işlemler için 33 üncü maddenin beşinci fıkrası ve 34 üncü maddenin altıncı fıkrası uyarınca hesaplanan tam ayarlanmış risk tutarı, Standart Yaklaşım kapsamında risk ağırlıklı tutar ve Temel İDD Yaklaşımı kapsamında risk ağırlıklı tutar ve beklenen kayıp hesaplamasında esas alınacak risk tutarını ifade eder. Menkul kıymet finansman işlemleri ve/veya bankaya günlük olarak ilave teminat alma hakkı veren diğer işlemlerin karşı taraf kredi riskine ilişkin sermaye yükümlülüğü hesaplanmasında

dikkate alınacak tam ayarlanmış risk tutarı Kapsamlı Finansal Teminat Yöntemi kullanılarak hesaplanabilir.

Özel netleştirme sözleşmeleri çerçevesinde gerçekleştirilen menkul kıymet finansman işlemlerinin Kapsamlı Finansal Teminat Yöntemi ile tam ayarlanmış risk tutarının hesaplanması

MADDE 33- (1) Özel netleştirme sözleşmelerine konu her bir menkul kıymet veya diğer finansal aracın türünün net pozisyonu, bu türün pozitif pozisyon tutarından yine aynı türün negatif pozisyon tutarının çıkarılması suretiyle bulunur ve negatif değer alamaz. Herhangi bir menkul kıymet veya emtia türüne ilişkin pozitif pozisyon tutarı, özel netleştirme sözleşmesi kapsamında ödünç verilen, satılan veya teslim edilen o türdeki menkul kıymet veya emtianın toplam değerini; negatif pozisyon tutarı ise, sözleşme uyarınca ödünç alınan, satın alınan veya teslim alınan aynı türdeki menkul kıymet veya emtianın toplam değerini ifade eder. Aynı kurum tarafından ihraç edilen, aynı ihraç tarihi, vade ve şartları içeren ve Ek-1’de belirtilen aynı elde tutma sürelerine tâbi olan menkul kıymetler aynı menkul kıymet türünü oluşturur.

(2) Özel netleştirme sözleşmesine konu para birimi haricindeki her bir para birimi için net pozisyon, özel netleştirme sözleşmesi kapsamındaki ilgili para biriminin pozitif pozisyon tutarından aynı para biriminin negatif pozisyon tutarının çıkarılması suretiyle bulunur. İlgili para biriminin pozitif pozisyon tutarı özel netleştirme sözleşmesi kapsamında ödünç verilen, satılan veya sağlanan ve o para biriminde ifade edilen menkul kıymetlerin toplam değerine, sözleşme kapsamında o para biriminde ödünç verilen veya transfer edilen nakit tutarın eklenmesiyle bulunur. İlgili para biriminin negatif pozisyon tutarı ise, özel netleştirme sözleşmesi çerçevesinde ödünç alınan, satın alınan veya teslim alınan ve o para biriminde ifade edilen menkul kıymetlerin toplam değerine sözleşme kapsamında o para biriminde ödünç alınan veya teslim alınan nakit tutarın eklenmesiyle bulunur.

(3) Belirli bir türdeki menkul kıymete uygun olan volatilité ayarlaması, ödünç verilen, satılan veya teslim edilen menkul kıymetler veya emtia için pozitif, ödünç alınan, satın alınan veya teslim alınan menkul kıymetler veya emtia için ise negatif değer olacaktır.

(4) Kur riski volatilité ayarlaması, özel netleştirme sözleşmesine konu para birimi dışında her para biriminde tutulan net pozisyonun mutlak değerine uygulanır.

(5) Tam ayarlanmış risk tutarı;

a) “ K_i ”, sözleşme kapsamında ödünç verilen, satılan veya teslim edilen menkul kıymetler veya emtianın piyasa değeri ya da ödünç verilen veya teslim edilen nakit tutarını,

b) “ T_j ”, sözleşme kapsamında ödünç alınan, satın alınan veya teslim alınan menkul kıymetler veya emtianın piyasa değeri ya da ödünç alınan veya teslim alınan nakit tutarını,

c) “ K_{MK} ”, sözleşme kapsamındaki belirli bir menkul kıymet türünün birinci fıkra kapsamında hesaplanan net pozisyon tutarını,

ç) “ H_{MK} ”, sözleşme kapsamındaki belirli bir menkul kıymet türüne uygun olan volatilité ayarlamasını,

d) “ K_{FX} ”, sözleşmenin ödeme kuru dışında belirli bir kurda tutulan ve ikinci fıkroda belirtilen şekilde hesaplanan net pozisyonunun mutlak değerini,

e) “ H_{FX} ”, ilgili kura ilişkin kur riski volatilité ayarlamasını,

f) “ N ”, K_{MK} değerinin en büyük K_{MK} değerinin %10’undan daha az olduğu menkul kıymetler dışında netleştirme grubunda yer alan menkul kıymetlerin sayısını,

g) “ K^* ”, risk azaltımı sonrasında netleştirme grubunun tam ayarlanmış risk tutarını ifade etmek üzere aşağıdaki formül yoluyla hesaplanır:

$$K^* = \text{maksimum} \left\{ 0; \sum_i K_i - \sum_j T_j + 0,4 \left| \sum_{MK} K_{MK} H_{MK} \right| + 0,6 \frac{\sum_{MK} K_{MK} |H_{MK}|}{\sqrt{N}} + \sum_{FX} (K_{FX} H_{FX}) \right\}$$

(6) Beşinci fıkradaki formülde uygulanan volatilité ayarlamaları Standart Volatilité Ayarlaması Yaklaşımı kullanılarak hesaplanır.

Tek bir menkul kıymet finansman işlemi ile özel netleştirme sözleşmelerinde Riske Maruz Değer Model Yaklaşımı ile tam ayarlanmış risk tutarının hesaplanması

MADDE 34- (1) Temel İDD Yaklaşımı kullanan bankalar, menkul kıymetleştirme pozisyonları hariç olmak üzere tek bir menkul kıymet finansman işlemi ile özel netleştirme sözleşmeleri kapsamındaki menkul kıymet finansmanı işlemleri için risk ağırlıklı tutar ve beklenen kayıp tutarlarının hesaplanması amacıyla, beşinci fıkradaki hükümler saklı kalmak kaydıyla piyasa riskine esas tutar hesaplamasında kullanılan içsel modeller için aranan koşulları sağlaması şartıyla Riske Maruz Değer Model Yaklaşımını Kurumdan izin almak suretiyle kullanabilirler. Bankanın, Riske Maruz Değer Model Yaklaşımını kullanmayı seçtiği durumda, bu yaklaşımı, tüm karşı taraflar ve menkul kıymetler için kullanması gerekir.

(2) Piyasa riskine esas tutarı İçsel Model Yaklaşımı ile hesaplama konusunda Kurumdan izin almış olan bankalar ayrıca izin almaya gerek olmaksızın Riske Maruz Değer Model Yaklaşımını kullanabilirler. Ancak, kullanımdan önce Kuruma bildirim şarttır.

(3) Kurum, tek bir menkul kıymet finansman işlemi ile özel netleştirme sözleşmesi kapsamındaki işlemlerden kaynaklanan risklerin yönetilmesi için yeterli ve güvenilir risk yönetim sistemine sahip olunması ve aşağıda sayılan nitel şartların sağlanması halinde Riske Maruz Değer Model Yaklaşımını uygulanmasına izin verebilir.

a) İşlemler için riske maruz değerin hesaplanmasında kullanılan risk ölçüm modeli bankanın günlük risk yönetim sürecine büyük ölçüde entegre olmalı ve maruz kalınan risklerin bankanın üst yönetimine rapor edilmesinde esas teşkil etmelidir.

b) Risk yönetimi birimi, risk ölçüm modelinin etkinliği ve sonuçları ile pozisyon limitleri açısından alınması gereken tedbirler hakkında günlük raporlar hazırlamalı ve analizler yapmalıdır.

c) Risk yönetimi biriminin hazırladığı günlük raporlar, alınan pozisyonları ve maruz kalınan toplam riski azaltmaya yetkili üst yönetim tarafından gözden geçirilmelidir.

ç) Bankanın risk yönetimi biriminde gelişmiş modellerin kullanımına yönelik yeterli nitelikte ve sayıda personel istihdam edilmelidir.

d) Risk ölçüm sisteminin genel faaliyetlerine ilişkin içsel politikaların ve kontrollerin yazılı hale getirilmesi, bu politika ve kontrollere uyumun sağlanmasına yönelik yöntemlerin oluşturulması gereklidir.

e) Uygulanan modeller, asgari bir yıllık süreyi kapsayan veriler kullanılarak yapılan geriye dönük testler yoluyla, risk ölçümünde makul bir doğruluğa ulaşıldığını gösteren ve kanıtlayan tarihsel kayıtlara sahip olmalıdır.

f) Bankaca ihtiyatlı bir stres testi programının yeterli sıklıkta uygulanması ve test sonuçlarının üst yönetim tarafından gözden geçirilerek ilgili politikalara ve limitlere yansıtılması gereklidir.

g) Hazine birimlerinin ve risk yönetimi biriminin faaliyetlerini kapsayacak şekilde risk ölçüm sistemi, iç denetim birimi tarafından düzenli olarak gözden geçirilmelidir.

ğ) Risk yönetim sistemi asgari yılda bir kez gözden geçirilmelidir.

h) RMD modeli, Karşı Taraf Kredi Riskine Esas Tutarın Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin 50 nci maddesinde yer alan şartlara aykırılık teşkil edemez.

(4) RMD modeli, tüm önemli fiyat risklerini kapsayacak şekilde yeterli sayıda risk faktörünü kapsamalıdır.

(5) Korelasyon ölçüm sisteminin doğruluğundan emin olduğu durumda, risk kategorileri içinde ve risk kategorileri arasında ampirik korelasyonlar kullanılabilir.

(6) RMD modeli tam ayarlanmış risk tutarı;

a) “K*”, tam ayarlanmış risk tutarını,

b) “K”, sözleşme kapsamındaki her bir alacak için kredi korumasının bulunmaması halinde uygulanacak olan risk tutarını,

- c) “T”, her bir alacak için ödünç alınan, satın alınan veya teslim alınan menkul kıymetlerin değeri ya da ödünç alınan veya teslim alınan nakit tutarını,
ç) “ΣK”, sözleşme kapsamındaki tüm K’lerin toplamını,
d) “ΣT”, sözleşme kapsamındaki tüm T’lerin toplamını,
e) “RMD”, riske maruz değer model uyarınca belirlenen riske maruz değeri ifade etmek üzere aşağıdaki formül yoluyla hesaplanır:
$$K^* = \text{maksimum}\{0, [(\Sigma K - \Sigma T) + (RMD)]\}$$

(7) Riske Maruz Değer Modeli Yaklaşımı kullanılarak risk ağırlıklı tutarın hesaplanmasında, bir önceki iş gününün model çıktısı dikkate alınır.

(8) Riske Maruz Değer Modelinde, temel piyasa riskine esas tutarın İçsel Model Yaklaşımı ile hesaplanmasında göz önünde bulundurulan temerrüt riski sermaye yükümlülüğünün dikkate alınmasına gerek yoktur. RMD’nin hesaplanması aşağıdaki asgari standartlara tâbidir.

- a) Asgari günlük hesaplanması.
b) Yüzde 99, tek-tarafli güven aralığı kullanılması.
c) Elde tutma süresinin, menkul kıymetin konu edildiği repo işlemleri ve menkul kıymet ödünç işlemleri için beş iş günü, bankaya günlük olarak ilave teminat alma hakkı veren diğer işlemler için ise on iş günü olması, ancak teminatın likiditesine ilişkin tereddütler olması halinde, elde tutma süresi yükseltilecek şekilde ayarlamaya tâbi tutulması.
ç) Fiyat volatilitesindeki önemli bir yükselmenin daha kısa bir gözlem süresini gerektirdiği durumlar haricinde asgari bir yıllık etkin gözlem süresi olması.
d) Veri setinde üç ayda bir güncelleme yapılması.
e) Riske Maruz Değer Modelinin, temel piyasa riskine esas tutarın İçsel Model Yaklaşımı ile hesaplanmasında kullanılan içsel modeller için gerekli olan geriye dönük test ile kâr ve zarar karşılaştırma yöntemi testini geçmek için riskleri yeterli bir şekilde dikkate alması.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Finansal Teminatlar

Finansal teminatlar

MADDE 35- (1) Finansal teminatların kredi riski azaltım etkileri Basit Finansal Teminat Yöntemi ya da Kapsamlı Finansal Teminat Yöntemi ile hesaplanır. Basit Finansal Teminat Yöntemi, sadece Standart Yaklaşımı uygulayan bankalarca kullanılabilir. Temel Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin 8 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen kademeli uygulama ile 5 inci maddesi kapsamında Standart Yaklaşımın uygulanmasına izin verilen durumlar haricinde Basit Finansal Teminat Yöntemi ile Kapsamlı Finansal Teminat Yöntemi birlikte kullanılamaz. Bu istisnanın kullanılması sadece daha düşük sermaye yükümlülüğü hesaplanması amacına yönelik olamaz.

Basit Finansal Teminat Yöntemi

MADDE 36- (1) Basit Finansal Teminat Yönteminde dikkate alınan finansal teminatlar 19 uncu maddenin dördüncü fıkrasının (ç) bendine uygun olarak gerçeğe uygun değeri ile değerlendirilir.

(2) Basit Finansal Teminat Yönteminde, alacağın risk tutarının teminatlı kısmına üç ilâ altıncı fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla, %20’den aşağı olmamak üzere Standart Yaklaşım Tebliği hükümleri uyarınca alacak yerine, teminat esas alınarak belirlenecek risk ağırlığı oranı uygulanır. Risk tutarının teminatsız kısmı ise Standart Yaklaşım Tebliğinde yer alan genel esaslar çerçevesinde risk ağırlığına tabi tutulur. Gayrinakdi krediler ve taahhütlerin teminatlı kısımları belirlenirken, Standart Yaklaşım Tebliğinin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen net tutarlar anılan fıkarda belirtilen oranlar yerine %100 ile çarpılır. Teminatlı ve teminatsız kısımlar Standart Yaklaşım Tebliğinin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen oranlar uygulandıktan sonra risk ağırlığına tabi tutulur.

(3) 42 nci maddede belirtilen şartları sağlayan menkul kıymet finansman işleminden kaynaklanan alacağın teminatlı kısmına %0 risk ağırlığı uygulanır. İşlemin karşı tarafının 42 nci maddenin birinci fıkrasının (ğ) bendinde belirtilen temel piyasa katılımcılarından olmaması halinde, bu işlemlerden kaynaklanan alacağın teminatlı kısmına %0 yerine %10 risk ağırlığı uygulanır.

(4) Aşağıda yer alan şartlardan herhangi birinin yerine getirilmesi kaydıyla, üçüncü fıkra kapsamında yer almayan alacaklardan teminat ile aynı para birimi cinsinden olanların teminatlı kısmına %0 risk ağırlığı uygulanır:

a) Teminatın, mevduat veya nakit benzeri enstrüman olduğu durumlar.

b) Teminatın, merkezi yönetimler veya merkez bankalarının ihraç ettiği %0 risk ağırlığına tabi borçlanma araçları veya Standart Yaklaşım Tebliği uyarınca kurulu bulundukları ülkenin merkezi yönetimlerinden alacaklar gibi işlem görerek %0 risk ağırlığına tabi tutulan borçlanma araçları olduğu ve gerçeğe uygun değerinin asgari %20 oranında iskonto edildiği durumlar.

Kapsamlı Finansal Teminat Yöntemi

MADDE 37- (1) Kapsamlı Finansal Teminat Yönteminde, finansal teminatların fiyat volatilitesi belirlenirken, teminatların gerçeğe uygun değerine 40 ilâ 42 inci maddelerde belirtilen volatilité ayarlamaları uygulanır. Teminatın para birimi ile alacağın para birimi farklı olduğunda, teminatların gerçeğe uygun değerine 40 ilâ 42 nci maddelerde belirtilen kur volatilité ayarlamaları uygulanır.

(2) Kapsamlı Finansal Teminat Yöntemini kullanan bankalar, maruz kalınan riskin menkul kıymet finansman işlemleri kapsamında satılan, devredilen veya ödünç verilen menkul kıymetler veya emtia niteliğinde olduğu durumlarda, bu menkul kıymetlerin veya emtianın risk tutarını, 38 ilâ 42 nci maddelerde belirtildiği gibi uygun olan bir volatilité ayarlaması tutarında artırmak ve bu tutarı Standart Yaklaşım Tebliğinin 5 inci maddesi uygulamasına esas risk tutarı olarak kullanmak zorundadır.

Kapsamlı Finansal Teminat Yönteminde tam ayarlanmış risk tutarı ile volatilité ayarlı risk tutarının hesaplanması

MADDE 38- (1) Teminatın ve alacağın volatilité ayarlı risk tutarı ile alacağın tam ayarlanmış risk tutarı;

a) “ T_{VA} ”, teminatın volatilité ayarlı risk tutarını,

b) “ H_T ”, teminata ilişkin volatilité ayarlamasını,

c) “ H_{FX} ”, teminatın kur uyumsuzluğuna ilişkin volatilité ayarlamasını,

ç) “ T ”, teminatın gerçeğe uygun değerini,

d) “ K ”, risk tutarını,

e) “ K_{VA} ”, alacağın volatilité ayarlı risk tutarını,

f) “ H_K ”, alacağa ilişkin volatilité ayarlamasını,

g) “ T_{VAV} ”, 52 nci maddede yer alan hükümlere uygun olarak vade uyumsuzluğu için teminatın ayarlanmış değerini,

ğ) “ K^* ”, alacağın tam ayarlanmış risk tutarını

ifade etmek üzere aşağıdaki formüller yoluyla hesaplanır:

$$T_{VA} = T \times (1 - H_T - H_{FX})$$

$$K_{VA} = K \times (1 + H_K)$$

$$K^* = \text{maksimum} \{0, [K_{VA} - T_{VAV}]\}$$

(2) Birinci fıkranın uygulamasında;

a) T_{VA} formülü, Kapsamlı Finansal Teminat Yönteminin kullanıldığı özel netleştirme sözleşmesi kapsamındaki işlemlerin teminatları için kullanılmaz.

b) Tezgâh üstü türev işlemler için H_K sıfır kabul edilir.

c) Standart Yaklaşım Tebliğinin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen gayrinakdi krediler ve taahhütlerin Standart Yaklaşım kapsamındaki risk tutarı hesaplanırken aynı fıkrada belirtilen net tutarlar anılan fıkradaki oranlar yerine %100 oranı ile çarpılır.

ç) Temel Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ Ek-1 Üçüncü Bölümde belirtilen gayri nakdi krediler ve taahhütlerin, Temel İDD Yaklaşımı kapsamındaki risk tutarı hesaplanırken bunların risk tutarları anılan bölümde belirtilen oranlar yerine %100 ile çarpılır.

(3) Teminata ve alacağa ilişkin volatilité ayarlaması ile teminatın kur uyumsuzluğuna ilişkin volatilité ayarlaması 40 ilâ 42 nci maddelerde belirtilen usul ve esaslara göre hesaplanır.

Kapsamlı Finansal Teminat Yönteminde volatilité ayarlamalarının hesaplanması

MADDE 39- (1) Volatilité ayarlamaları, Standart Volatilité Ayarlaması Yaklaşımı kullanılarak hesaplanır.

(2) Teminatın birden fazla dikkate alınabilir teminat türünden oluştuğu durumlarda, volatilité ayarlaması;

a) “ a_i ”, herhangi bir teminat türünün toplam teminata oranını,

b) “ H_i ”, ilgili teminat türüne uygulanabilecek volatilité ayarlamasını,

c) “ H ”, volatilité ayarlamasını

ifade etmek üzere aşağıdaki formül yoluyla belirlenir.

$$H = \sum_i a_i H_i$$

Standart Volatilité Ayarlaması Yaklaşımı

MADDE 40- (1) Standart Volatilité Ayarlaması Yaklaşımında uygulanacak volatilité ayarlamaları günlük yeniden değerlendirme varsayımıyla Ek-1’de yer alan ayarlamalardır.

(2) Ek-1’de geçen elde tutma süresi, bankaya günlük olarak ilave teminat alma hakkı vermeyen işlemlerde 20 iş günü, bankaya günlük ilave teminat alma hakkı veren repo işlemleri ve menkul kıymet ödünç işlemleri için 5 iş günü, bankaya günlük ilave teminat alma hakkı veren diğer işlemler için ise 10 iş günüdür. Karşı Taraf Kredi Riskine Esas Tutarın Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan netleştirme grubunun hem repo işlemleri hem de bankaya günlük ilave teminat alma hakkı veren diğer işlemler içermesi halinde, elde tutma süresi olarak 10 iş günü dikkate alınır.

(3) 9 uncu madde kapsamında olmayan finansal teminatların ödünç verildiği, satıldığı veya teslim edildiği menkul kıymet finansman işlemlerinde finansal teminat için, teşkilatlanmış bir borsaya kote edilmiş ancak ana endekslere dahil olmayan hisse senetleri için uygulanan volatilité ayarlaması kullanılır. 9 uncu madde kapsamında olmayan finansal teminatların ödünç, satın veya teslim alındığı menkul kıymet finansman işlemlerinde teminat olarak alınan varlıklar kredi riski azaltımında dikkate alınmaz.

(4) 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen kuruluşlarca ihraç edilen derecelendirilmemiş borçlanma araçları için, kredi kalitesi kademesi iki veya üçe eşleştirilen bankalar, aracı kurumlar veya diğer kuruluşlarca ihraç ettiği menkul kıymetler için uygulanan volatilité ayarlamaları kullanılır.

Volatilité ayarlamalarının artırılması

MADDE 41- (1) Standart Volatilité Ayarlaması Yaklaşımı için Ek-1’de belirtilen volatilité ayarlamaları, günlük yeniden değerlendirme ve/veya ilave teminat alınması durumlarında uygulanır. Yeniden değerlemenin veya ilave teminat alma işlemlerinin günlük olarak yapılmaması durumunda, volatilité ayarlamaları;

a) “ H ”, uygulanacak volatilité ayarlamasını,

b) “ H_{10} ”, 10 günlük yeniden değerlendirme için öngörülen volatilité ayarlamasını,

c) “ N_R ”, yeniden değerlemeler veya ilave teminat alma işlemleri arasındaki iş günü sayısını,

ç) “T_M”, söz konusu işlem türü için öngörülen elde tutma süresini ifade etmek üzere aşağıda yer alan formül kullanılarak artırılır.

$$H = H_{10} \sqrt{\frac{N_R + (T_M - 1)}{10}}$$

%0 volatilité ayarlaması uygulanmasına ilişkin şartlar

MADDE 42- (1) Menkul kıymet finansman işlemlerinde, Standart Volatilité Ayarlaması Yaklaşımının uygulandığı ve aşağıda belirtilen şartların sağlandığı durumlarda, bu yaklaşıma göre hesaplanan volatilité ayarlamaları yerine, %0 volatilité ayarlaması uygulanabilir:

a) Kredi ve teminatın her ikisinin de nakit veya 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (b), (c) ve (ç) bendi kapsamında merkezi yönetimler veya merkez bankalarının ihraç ettiği ve Standart Yaklaşım Tebliği uyarınca %0 risk ağırlığına tabi tutulan bir borçlanma aracı olması.

b) Kredi ve teminatın aynı para birimi cinsinden olması.

c) İşlemin vadesinin 1 günden fazla olmaması ya da kredi ve teminatın gerçeğe uygun değerine göre günlük olarak değerlendirme veya günlük ilave teminat alma işlemine tâbi olması.

ç) Karşı tarafın ilave teminat yatırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi halinde, gerçeğe uygun değerine göre yapılan en son değerlendirme işlemi ile teminatın nakde çevrilme süresi arasında geçen zamanın en fazla 4 iş günü olması.

d) İşlemin, o işlem türü için uygun olan bir takas sistemiyle gerçekleştirilmesi.

e) Sözleşmeyle ilişkin belgelerin ilgili menkul kıymet türlerine uygun olarak menkul kıymet finansman işlemleri için piyasada standart olarak kabul edilen şartları taşıması.

f) Sözleşmede, karşı tarafın nakit veya menkul kıymetleri teslim etme veya ilave teminat yatırma yükümlülüğünü ya da diğer yükümlülüklerini yerine getirmediği takdirde işlemin derhal iptal edilebileceğine ilişkin hüküm bulunması.

g) Müflis olup olmadığına bakılmaksızın karşı tarafın temerrüdü halinde, teminata el koyarak derhal nakde dönüştürme hakkının olması ve bahse konu hakkın, herhangi bir şekilde kısıtlanmamış ve hukuken uygulanabilir olması.

ğ) İşlemin karşı tarafının aşağıda sayılan temel piyasa katılımcılarından biri olması:

1) Standart Yaklaşım Tebliği uyarınca %0 risk ağırlığına tâbi tutulan ve 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (b), (c) ve (ç) bendinde belirtilen kuruluşlar.

2) Bankalar ve aracı kurumlar.

3) Standart Yaklaşım kapsamında Standart Yaklaşım Tebliği uyarınca %20 risk ağırlığına tâbi tutulan diğer finansal kuruluşlar

4) Sermaye veya finansal kaldıraç yükümlülüklerine tâbi yatırım fonları.

5) Düzenleyici otoriteler tarafından denetlenen emeklilik fonları.

6) Merkezi karşı taraflar.

(2) Yabancı ülkelerin yetkili otoritelerinin kendi ülke merkezi yönetimlerince ihraç edilen menkul kıymetlerle ilgili menkul kıymet finansman işlemlerinde birinci fıkrafta yer alan uygulamadan faydalanılmasına izin vermesi halinde, bankalarca bu menkul kıymetlerle ilgili menkul kıymet finansman işlemlerinde aynı yaklaşım uygulanabilir. Kurul gerekli görmesi halinde bu fıkradaki uygulamayı ülke bazında sınırlandırabilir.

Kapsamlı Finansal Teminat Yönteminde risk ağırlıklı tutar ile beklenen kayımların hesaplanması

MADDE 43- (1) Standart Yaklaşım kapsamında risk ağırlıklı tutar hesaplamasında 38 inci maddenin birinci fıkrasına göre hesaplanan alacağın tam ayarlanmış risk tutarı kullanılır. Alacağın gayri nakdi kredi ve taahhüt kapsamında olması halinde, alacağın tam ayarlanmış risk tutarına Standart Yaklaşım Tebliğinin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen oranlar uygulanır.

(2) Temel İDD Yaklaşımı kapsamında risk ağırlıklı tutar ile beklenen kayıp hesaplamalarında Temel Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin Ek-1 İkinci Bölüm kapsamında belirlenen THK dikkate alınır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Diğer Fonlanmış Kredi Korumaları

Diğer fonlanmış kredi korumaları

MADDE 44- (1) Başka bir banka veya aracı kuruma yatırılan mevduat ya da nakit benzeri kıymetler, 24 üncü maddenin birinci fıkrasında aranan şartları taşıması kaydıyla, diğer bir banka tarafından sağlanan garantiler gibi dikkate alınır.

BEŞİNCİ KISIM

Fonlanmamış Kredi Korumasında Kredi Riski Azaltımının Hesaplanması

BİRİNCİ BÖLÜM

Kredi Riski Azaltımı, Değerleme ve Risk Ağırlıklı Tutarların Hesaplanması

Kredi riski azaltımı

MADDE 45- (1) Altıncı ve Yedinci Kısım hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Birinci, İkinci ve Üçüncü Kısımın ilgili hükümlerinin sağlanması halinde, risk ağırlıklı tutar hesaplamasında risk azaltımı bu Kısım hükümlerine uygun olarak yapılabilir.

Değerleme

MADDE 46- (1) Fonlanmamış kredi korumasının değeri, borçlunun temerrüde düşmesi veya belirlenmiş başka bir ödeme şartı durumunun gerçekleşmesi halinde koruma sağlayıcısının ödemeyi taahhüt ettiği tutara eşittir. Anapara, faiz, komisyon veya diğer ücretlerden vazgeçilmesi veya bunların ertelenmesi de dâhil olmak üzere bir kredi kayıp olayına neden olacak şekilde işleme konu varlığın yeniden yapılandırılmasını yani değer ayarlaması ya da kâr ve zarar hesabına benzeri başka borç kayıtları yapılmasını ödeme şartı saymayan kredi türevlerinde aşağıdaki hükümler uygulanır.

a) Koruma sağlayıcısının ödemeyi taahhüt ettiği tutarın risk tutarından daha yüksek olmadığı hallerde, kredi korumasının değeri koruma sağlayıcısının ödemeyi taahhüt ettiği tutarın %40'ı oranında azaltılır.

b) Koruma sağlayıcısının ödemeyi taahhüt ettiği tutarın risk tutarından daha yüksek olduğu hallerde, kredi korumasının değeri, risk tutarının %60'ından daha fazla olamaz.

(2) Fonlanmamış kredi korumasının maruz kalınan riskten farklı para birimi cinsinden olduğu hallerde, kredi korumasının değeri olarak kur riski için ayarlanmış değeri esas alınır. Kredi korumasının kur riski için ayarlanmış değeri;

a) “G*”, kredi korumasının kur riski için ayarlanmış değeri,

b) “G”, kredi korumasının nominal tutarını,

c) “H_{FX}”, kredi koruması ile işleme konu varlık arasındaki kur uyumsuzluğu için yapılan volatilité ayarlamasını

ifade etmek üzere, aşağıdaki formül yoluyla hesaplanır.

$$G^* = G \times (1 - H_{FX})$$

(3) Kur uyumsuzlukları için volatilité ayarlamaları, günlük değerleme yapıldığı varsayımı altında 10 günlük elde tutma süresi kullanılmak suretiyle Standart Volatilité Ayarlaması Yaklaşımı kullanılarak hesaplanır. Günlük değerlemenin yapılmadığı durumlarda volatilité ayarlamaları 41 inci maddeye uygun olarak artırılır.

Kısmi koruma ve dilimlere ayırma durumlarında risk ağırlıklı tutar ile beklenen kayıp tutarının hesaplanması

MADDE 47- (1) Bankaca kredi riskinin bir kısmının bir veya birden fazla dilim halinde transfer edilmesi ve transfer edilen risk ile bankada kalan riskin kıdemlerinin farklı olması durumunda, Menkul Kıymetleştirme Riskine Esas Tutarın Hesaplanması Hakkında Tebliğ çerçevesinde risk ağırlıklı tutar hesaplanır. Sözleşmede, gerçekleşen kaybın banka tarafından üstlenilmesini ve yatırımcıya yansıtılmamasını sağlayan bir eşik değer tutarı belirlenmesi durumunda, bu tutar elde tutulan birinci kayıp pozisyonlarına denk sayılır ve risk ağırlıklı tutar hesaplamasında birinci kayıp dilimi olarak dikkate alınır.

Standart Yaklaşımda risk ağırlıklı tutarların hesaplanması

MADDE 48- (1) Standart Yaklaşım kullanıldığı durumda risk ağırlıklı tutar;

- a) “K”, risk tutarını,
- b) “G_A”, en fazla “K” kadar olmak üzere korumanın 46 ncı maddenin ikinci fıkrasında belirtilen kur riski için ayarlanmış değeri üzerinden Altıncı Kısımda yer alan vade uyumsuzluğu için yapılan ayarlama sonucu bulunacak değerini,
- c) “r”, borçluya kullandırılan kredilerin Standart Yaklaşım Tebliği uyarınca tabi olduğu risk ağırlığını,
- ç) “g”, koruma sağlayan tarafa kullandırılan kredilerin Standart Yaklaşım Tebliği uyarınca tabi olduğu risk ağırlığını,
- d) “R_A”, risk ağırlıklı tutarı,
- e) "KDO", Standart Yaklaşım Tebliğinin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen gayrinakdi krediler ve taahhütler için anılan fıkrada belirtilen oranları, diğer alacaklar için %100'ü

ifade etmek üzere, aşağıdaki formül yoluyla hesaplanır.

$$R_A = [\text{Maksimum } \{0, K - G_A\} \times r + G_A \times g] \times \text{KDO}$$

(2) Standart Yaklaşım Tebliğinin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen gayrinakdi krediler ve taahhütler için risk tutarı (K) hesaplanırken aynı fıkrada belirtilen kredi dönüşüm oranları yerine %100 oranı uygulanır.

(3) Korumanın değerinin (G_A), risk tutarından (K) az olması halinde, yukarıdaki formül sadece alacağın koruma sağlanan kısmının öncelik sırasının en az koruma sağlanmayan kısmın öncelik sırası kadar olması, banka ile koruma sağlayan tarafın kayıpları orantılı olarak paylaşması, halinde kullanılır. Alacağın koruma sağlanan kısmının öncelik sırasının, koruma sağlanmayan kısmının öncelik sırasından düşük olması durumunda koruma dikkate alınmaz.

(4) Fonlanmamış kredi korumasının merkezi yönetimler ve merkez bankaları tarafından verilen bir garanti olması halinde, garantinin borçlunun ulusal para biriminden düzenlenmiş ve kredinin fonlamasının da aynı para biriminden yapılmış olması kaydıyla, kredinin bu garanti kapsamındaki kısmı için Standart Yaklaşım Tebliğinin 7 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen uygulama geçerlidir.

Temel İDD Yaklaşımında risk ağırlıklı tutar ve beklenen kayıp tutar hesaplaması

MADDE 49- (1) Alacağın korunan kısmı (G_A) için Temel Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ, Ek-1, İkinci Bölüm uygulamasında kullanılan TO değeri olarak, koruma sağlayıcısının TO'su kullanılır. Banka, korumanın kıdemini dikkate alarak, asıl alacağın THK'si yerine, koruma sağlayıcısına uygulanan THK'yi kullanabilir. İkincil alacaklar için alınmış birincil alacak niteliğinde fonlanmamış kredi korumalarının bulunması halinde, Temel Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ, Ek-1, İkinci Bölüm uygulamasında birincil alacaklara uygulanan THK dikkate alınabilir.

(2) Alacağın koruma altına alınmamış kısmı için, TO değeri borçlunun TO'su, THK ilgili alacağın THK'sidir.

(3) Bu maddenin uygulanmasında alacağın korunan kısmı (G_A) 48 inci maddenin birinci fıkrasına göre hesaplanan değerdir. Alacağın risk tutarı (K) Temel Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin ekinde yer alan Ek-1'in Üçüncü Bölümüne göre hesaplanan tutardır. Alacağın risk tutarı (K) belirlenirken, Temel Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin ekinde yer alan Ek-1'in Üçüncü Bölümünde yer alan kredi dönüşüm oranları yerine %100 oranı uygulanır.

(4) Bu maddenin uygulanmasında, alacağın korunan kısmı için koruma sağlayıcısının, koruma altına alınmamış kısmı için ise borçlunun risk ağırlığı formülü kullanılır. Banka garantörden olan doğrudan alacaklarına Standart Yaklaşımı uygulaması durumunda, garantör tarafından koruma sağlanan kısmın risk ağırlığı Standart Yaklaşımı ile belirlenir.

ALTINCI KISIM

Vade Uyumsuzluğu

BİRİNCİ BÖLÜM

Vade Uyumsuzluğu ve Vade Uyumsuzluğunda Kredi Korumasının Değerlemesi

Vade

MADDE 50- (1) Korunan alacağın efektif vadesi, beş yılı geçmemek üzere, borçlunun yükümlülüklerini yerine getirmesi için öngörülen en uzun süredir. Kredi korumasının vadesi ikinci fıkra çerçevesinde, korumanın sona erebileceği veya erdirilebileceği öngörülen en kısa süredir.

(2) Koruma sağlayıcısının korumayı sona erdirmeye opsiyonu bulunuyorsa, kredi korumasının vadesi bu opsiyonun kullanılabilmesi en yakın tarih esas alınarak belirlenir. Koruma alan tarafın korumayı sona erdirmeye opsiyonu mevcutsa ve koruma sözleşmesinde bankanın işlemi sözleşmede belirtilen vadeden önce tasfiye etmesine yönelik teşvik edici hükümler bulunuyorsa, korumanın vadesi, opsiyonun kullanılabilmesi en yakın tarih esas alınarak belirlenir. Diğer durumlarda söz konusu opsiyonun korumanın vadesini etkilemediği kabul edilebilir.

(3) Bir kredi türevi, korunan alacağa ilişkin mehil süresi sona ermeden hükümsüz kalabiliyorsa, korumanın vadesi mehil süresinin vadeden düşülmesi suretiyle hesaplanır.

Vade uyumsuzluğu

MADDE 51- (1) Risk ağırlıklı tutarların hesaplanmasında, kredi korumasının kalan vadesinin korunan alacağın kalan vadesinden az olması halinde vade uyumsuzluğu oluşmuş sayılır.

(2) Vade uyumsuzluğu oluştuğunda;

a) Korumanın başlangıç vadesinin 1 yıldan kısa olması,

b) Korumanın kalan vadesinin 3 aydan kısa olması,

c) Alacağın Temel Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ Ek-1 İkinci Bölüm otuz birinci fıkra kapsamında vadesi asgari 1 gün olarak dikkate alınan kısa vadeli bir alacak olması,

durumlarından herhangi birinin varlığı halinde ilgili kredi koruması dikkate alınmaz.

Vade uyumsuzluğunda kredi korumasının değerlendirilmesi

MADDE 52- (1) Basit Finansal Teminat Yönteminde, alacak ile fonlanmış kredi koruması arasında vade uyumsuzluğu bulunması halinde, ilgili teminat dikkate alınmaz.

(2) Kapsamlı Finansal Teminat Yönteminde, fonlanmış kredi korumasının vadesi ile alacağın vadesi arasında vade uyumsuzluğu bulunduğu durumlarda, teminatın değeri ayarlanmış değeri üzerinden dikkate alınır. Teminatın ayarlanmış değeri;

a) “ T_{VA} ”, risk tutarından ya da 38 inci maddenin birinci fıkrasına göre belirlenen teminatın volatilité ayarlı değerinden düşük olanını,

b) “ v ”, kredi korumasının 50 nci maddeye göre belirlenen vadeye kalan yıl sayısından ya da V ’den düşük olanını,

c) “ V ”, alacağın 50 nci maddeye göre belirlenen vadeye kalan yıl sayısından ya da 5 yıldan düşük olanını,

ç) “ T_{VAV} ”, teminatın ayarlanmış değerini

ifade etmek üzere, aşağıdaki formül yoluyla hesaplanır.

$$T_{VAV} = T_{VA} \times (v - 0,25) / (V - 0,25)$$

(3) Teminatın ayarlanmış değeri, alacağın tam ayarlanmış risk tutarının hesaplanmasında 40 ıncı maddenin birinci fıkrasında yer alan formüle dahil edilir.

(4) Vade uyumsuzluğunun bulunduğu ve korumanın fonlanmamış bir kredi koruması olduğu durumlarda, korumanın değeri olarak ayarlanmış değeri kullanılır. Fonlanmamış kredi korumasının ayarlanmış değeri;

a) “ G_A ”, fonlanmamış kredi korumasının ayarlanmış değerini,

b) “ G^* ”, kur uyumsuzluğu için ayarlanmış koruma tutarını,

c) “ v ”, kredi korumasının 50 nci madde kapsamında belirlenen vadeye kalan yıl sayısından ya da V değerinden düşük olanını,

ç) “ V ”, alacağın 50 nci maddeye göre belirlenen vadeye kalan yıl sayısından ya da 5 yıldan düşük olanını

ifade etmek üzere, aşağıdaki formül yoluyla hesaplanır.

$$G_A = G^* \times (v - 0,25) / (V - 0,25)$$

(5) Vade uyumsuzluğu durumunda 48 inci ve 49 uncu maddelerin uygulanmasında fonlanmamış kredi korumasının bu madde kapsamında hesaplanan ayarlanmış değeri (G_A) dikkate alınır.

YEDİNCİ KISIM

Değerleme İlkeleri ve Son Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Gayrimenkuller ve Dikkate Alınabilir Diğer Teminatlar İçin Değerleme İlkeleri

Gayrimenkullerin değerlemesi

MADDE 53- (1) Yetkili değerleme kuruluşları tarafından tespit edilen gerçeğe uygun değerin doğru ve güvenilir bir biçimde belgelendirilmesi şarttır.

(2) Gayrimenkulün değeri, gayrimenkulün kısa vadede değişmeyecek olan özellikleri, olağan ve yerel piyasa koşulları, gayrimenkulün cari kullanım amacı ve uygun alternatif kullanım amaçları dikkate alınarak gayrimenkulün gelecekteki pazarlanabilirliği hakkında ihtiyatlı bir değerlendirme sonucunda tespit edilen gayrimenkul değeridir. Bu değerin belirlenmesinde spekülâtif unsurlar dikkate alınmaz. Gayrimenkul değerinin belirlenmesinde dikkate alınan hususların doğru ve güvenilir bir biçimde belgelendirilmesi şarttır.

(3) Gayrimenkulün yurtdışında bulunması halinde gayrimenkule ilişkin değerleme, ilgili ülke otoritelerince muadil düzenlemelerde kullanılmak üzere kabul edilmiş değerleme kuruluşları tarafından yerine getirilmesi halinde yetkili bir değerleme kuruluşu tarafından yapılmış olarak kabul edilir.

Diğer teminatlara ilişkin değerleme

MADDE 54- (1) 11 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki ticari veya finansal işlemlerden kaynaklanan finansal alacaklar için alacak tutarı, alacakların değeri olarak kabul edilir.

(2) 11 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen diğer fiziki teminatlar ve (ç) bendinde belirtilen gayrimenkuller dışında kalan finansal kiralamaya konu varlıkların değerleri gerçeğe uygun değerleridir.

İKİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 55- (1) Bu Tebliğ X/X/2026 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 56- (1) Bu Tebliğ hükümlerini Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

Bu Ekteki Tablo 1 ilâ 4’de geçen;

a) A Tipi Senet: Bu Tebliğin 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen kurumlarca ihraç edilen borçlanma araçlarını,

b) B Tipi Senet: Bu Tebliğin 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) ve (e) bentlerinde belirtilen kurumlarca ihraç edilen borçlanma araçlarını,

c) BKS: Borçlanma aracının eşleştirildiği veya tabi olduğu risk ağırlığının tekabül ettiği kredi kalitesi kademesini,

ç) C Tipi Senet: Bu Tebliğin 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen kurumlarca ihraç edilen, kısa vadeli kredi değerlendirmelerine tâbi olan borçlanma araçlarını,

d) D Tipi Senet: Bu Tebliğin 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) ve (e) bentlerinde belirtilen kurumlarca ihraç edilen, kısa vadeli kredi değerlendirmelerine tâbi olan borçlanma araçlarını,

e) GETS: Günlük elde tutma süresini,

f) KBKS: Bir kısa vadeli borçlanma aracının eşleştirildiği veya tabi olduğu risk ağırlığının tekabül ettiği kredi kalitesi kademesini, ifade eder.

Volatilite Ayarlamaları

Tablo 1

BKS	Kalan vade	A Tipi Senetlere ilişkin volatilite ayarlamaları			B Tipi Senetlere ilişkin volatilite ayarlamaları			Menkul kıymetleştirme pozisyonlarına ilişkin volatilite ayarlamaları		
		20 GET S İçin (%)	10 GET S İçin (%)	5 GET S İçin (%)	20 GET S İçin (%)	10 GET S İçin (%)	5 GET S İçin (%)	20 GET S İçin (%)	10 GET S İçin (%)	5 GET S İçin (%)
1	<= 1 yıl	0,7	0,5	0,4	1,4	1,0	0,7	2,8	2,0	1,4
	> 1 yıl <= 3 yıl	2,8	2,0	1,4	4,2	3,0	2,1	11,3	8,0	5,7
	> 3 yıl <= 5 yıl	2,8	2,0	1,4	5,7	4,0	2,8	11,3	8,0	5,7
	> 5 yıl <= 10 yıl	5,7	4,0	2,8	8,5	6,0	4,2	22,6	16,0	11,3
	> 10 yıl	5,7	4,0	2,8	17,0	12,0	8,5	22,6	16,0	11,3
2 – 3	<= 1 yıl	1,4	1	0,7	2,8	2	1,4	5,7	4	2,8
	> 1 yıl <= 3 yıl	4,2	3	2,1	5,7	4	2,8	17,0	12	8,5

	> 3 yıl <= 5 yıl	4,2	3	2,1	8,5	6	4,2	17,0	12	8,5
	> 5 yıl <= 10 yıl	8,5	6	4,2	17,0	12	8,5	33,9	24	17,0
	> 10 yıl	8,5	6	4,2	28,3	20	14,1	33,9	24	17,0
4	T üm vadeler	21,21 3	15	10,60 7	-	-	-	-	-	-

Tablo 2

KBKS	C Tipi Senetlere ilişkin volatilite ayarlamaları			D Tipi Senetlere ilişkin volatilite ayarlamaları			Menkul kıymetleştirme pozisyonlarına ilişkin volatilite ayarlamaları		
	20 GETS İçin (%)	10 GETS İçin (%)	5 GETS İçin (%)	20 GETS İçin (%)	10 GETS İçin (%)	5 GETS İçin (%)	20 GETS İçin (%)	10 GETS İçin (%)	5 GETS İçin (%)
1	0,7	0,5	0,4	1,4	1,0	0,7	2,8	2,0	1,4
2-3	1,4	1	0,7	2,8	2	1,4	5,7	4	2,8

Tablo 3

Diğer teminat veya kredi türleri			
	20 GETS İçin (%)	10 GETS İçin (%)	5 GETS İçin (%)
Ana endekslere dahil hisse senetleri, ana endekslere dahil hisse senedine dönüştürülebilir tahviller ve altın	28,3	20,0	14,1
Teşkilatlanmış bir borsaya kote edilmiş ve bu borsada işlem gören diğer hisse senetleri veya bu hisse senetlerine dönüştürülebilir tahviller	42,4	30,0	21,2

KYK'ya yapılan yatırımlar	Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ uyarınca İçerik Yönteminin kullanılmadığı durumlarda KYK'nın yatırım yapma hakkına sahip olduğu varlıklara uygulanacak olan volatilité ayarlamalarından ilgili GETS dikkate alınarak belirlenen en yüksek volatilité ayarlaması kullanılır. İçerik Yönteminin kullanılabildiği durumlarda KYK'nın yatırım yaptığı varlıklara uygulanan volatilité ayarlamalarının ağırlıklı ortalaması kullanılır.		
Mevduat veya nakit benzeri kıymetler	0	0	0

Tablo 4

Kur uyumsuzluğu için volatilité ayarlaması		
20 GETS İçin (%)	10 GETS İçin (%)	5 GETS İçin (%)
11,314	8	5,657

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere; 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 88 inci maddesinde, düzenlemek ve denetlemekle görevli olduğu sektör veya alanla ilgili uluslararası ilke ve standartlarla uyumlu ikincil düzenlemelerin yapılması ve kararların alınması Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun görevleri arasında sayılmaktadır. Bu kapsamda, bankacılık alanında politikaların geliştirilmesi ve uygulamada daha iyi bir koordinasyonun sağlanması amacıyla üye ülkelerin bankacılık otoriteleri arasında iş birliğini sağlayacak bir platform olarak oluşturulan Basel Bankacılık Denetim Komitesinin (Basel Komite) üyesi olarak Kurumumuz, bankacılık mevzuatını uluslararası en iyi uygulamaları takip ederek gerektiğinde güncellemektedir.

Öte yandan, Basel Komite Aralık 2017 tarihinde "Basel III: Finalising Post Crisis Reforms" dokümanını yayımlamıştır. Bahse konu dokümanda yer alan standartlar, Basel III uzlaşısını tamamlayıcı mahiyette olup, nihai Basel III uzlaşısı ya da Basel IV olarak adlandırılmaktadır. Basel IV ile Basel Komite temelde, benzer risk yapılarına sahip olan ve gelişmiş modeller kullanan bankaların farklı sermaye yükümlülüklerinin önüne geçmek suretiyle bankaların maruz kalmış oldukları riskin daha doğru ölçülmesini teminen bankalar tarafından kullanılan standart ve içsel yöntemleri birbirine yaklaştırmayı hedeflemektedir.

Bu çerçevede, "Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ Taslağı" hazırlanarak, "Basel III: Finalising Post Crisis Reforms" ile güncellenmiş olan Basel standartları kapsamında; risk ağırlıklı varlıkların tutarlılığını ve karşılaştırılabilirliğini artırmak amacıyla teminat, garanti ve kredi türevleri gibi risk azaltıcı tekniklere ilişkin daha sıkı kriterler getirilerek; teminat değerlendirilmesi, volatilité ayarlamaları ve risk azaltımı hususlarında standartlaştırılmış bir yaklaşım benimsenmiştir. İçsel derecelendirmeye dayalı yaklaşımlarda kullanılan teminat ve garanti etkilerinin hesaplanmasına ilişkin asgari şartlar artırılarak, risk ağırlığı hesaplamalarında teminatın etkisinin daha ihtiyatlı yansıtılması hedeflenmektedir. Söz konusu düzenlemeler ile azaltılması, kredi riski azaltım tekniklerinin riski daha doğru yansıtmasının sağlanması ve sermaye tabanının güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.